

ବିବିଧ ସଙ୍ଗୀତ ।

ବାମଣୀ ରାଜ୍ୟାଳା ଦେବଦୁର୍ଗବିହାରୀ

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ହରିହର ମହାପାତ୍ର

କର୍ତ୍ତୃକ ରଚିତ ।

BOAD.

Printed at the Jagadish Press,

1907.

ମୂଲ୍ୟ ଚାରିଅଣା ମାତ୍ର

ଉତ୍ସର୍ଗପତ୍ର ।

ସକଳସନ୍ତୁଷ୍ଟାକର ଉଦାରହୃଦୟ

ରାଧାକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀମାନ୍ ଦୟାକୁଦେବ ଲାଲ (ବାମନା)

ମହୋଦୟ କରକମଳେଷୁ ।

(ଅଶାବକ—ଅଠତାଳୀ ।)

ହୃଦନନ୍ଦନ ହେ ଘେନ ଏହି ଉପହାର;

ସାହୃଦ୍ୟ-କାନନେ ବନ୍ଧର ଗୁନ୍ଥିଛି

ସଙ୍ଗୀତ-କୁସୁମହାର । ପଦ ।

ତୋଳି ସମନ୍ତନେ ସୁମଞ୍ଜୁଳ ଛନେ

କରି ନ ଜାଣେ ସହାର,

ପରମଲମ୍ବ ନୁହେ ଏ କୁସୁମ

ନ ଦଶଇ ମନୋହର ୧ ।

ବହୁଦନୁ ହୃଦେ ପୋଷିଥିଲି ଆଶା

ତ୍ରମି ସାହୃଦ୍ୟ-କାନନେ,

ଗୁନ୍ଥି ସୁସହାର ଦେଇ ତବ କରେ

ଲଭିବି ଆନନ୍ଦ ମନେ । ୨ ।

ବାସନା-ରଞ୍ଜନା — ଗାତେ ଅଳି ମେଢ଼ି

କୃପା-ପାଦପ ତଳରେ,

ଶ୍ରଦ୍ଧା-କୃତଜ୍ଞତା — ନିଦର୍ଶନରୂପେ

ଅରପିଲି ଭବ କରେ । ୩ ।

ସମା, ଦୟା, ପ୍ରେମ, ମନ୍ତ୍ରପିବି ସାମ —

ହାର ଦୋଳେ ଯେ ହୃଦୟେ,

ଲଭୁ ଏହା ତହିଁ ବିଶୁଦ୍ଧ ଅଦର

ଜଣାଉଛି ସବନୟେ । ୪ ।

ତା ୮ । ୭ । ୧୯୦୭ }
ବାମଣ୍ଡା ଦେବଦୁର୍ଗ }

ବିନୀତ

ରଚକ

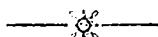
ପୁରୀପଦ୍ୟ ।

ପଦ୍ୟ	ପୃଷ୍ଠା
ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ରବିଜୟ କୌଣସି ବୃଦ୍ଧର ଅନୁଚିନ୍ତା	୭୫
ଶୋକବନେ ସୀତାଙ୍କ ଭାବନା	୭୩
ସାର ସଂସାର ...	୩୦
ପଦ୍ୟ ପଦ୍ୟ	୯
ପଦ୍ୟ ମା	୪୪
ହୃଦୟ	୨
କବି	୧୪
କବି ଗାନ	୮
କବିକାବ୍ୟ	୧୦
କବି ମା	୪୯
କବିତା	୧୩
କବିତାମାଳା	୫୩
କୌଣସି ବନ୍ଧୁପ୍ରତି	୨୮, ୨୩
କୌଣସି ରମଣୀପ୍ରତି	୫୭
କୌଣସି ରମଣୀର ଭାବନା	୭୧
କୌଣସି ଲଳନାପ୍ରତି	୭୦
କୌଣସି ପୁରୁଷର ଅର୍ଦ୍ଧରାତ୍ର	୫୪
ମାଥ	୭
ଗୀତ	୨୪
ବନମା ...	୫

ବିଷୟ	ପୃଷ୍ଠା
ଜାଣ	୩୭
ଜାତୀୟ	୩୭
ଚଢ଼ିମା ଧନ	୫୩
ଚବ କାରତ୍ତ	୩୮
ଭୂତ	୩୩
ଦଶରଥଙ୍କର ପୁତ୍ରଶୋକ	୨୯
ଦୁର୍ଗାବତୀପ୍ରତି	୪୭
ଦୁର୍ଗୁପ୍ରତି ଶକୁନ୍ତଳା	୨୫
ନଅଳୀ ...	୨୧
ନଳ ସେବାପ୍ରତି ପ୍ରତାପସିଂହଙ୍କର ଉକ୍ତି	୪୦
ପକ୍ଷଛନ୍ଦ୍ର ଭ୍ରମରପ୍ରତି	୧୭
ପଦ୍ମାବତୀପ୍ରତି ମାତୃପ୍ରିୟାର ଉକ୍ତି	୪୯, ୭୪
ପରାଣ ଆଳୁଳ ...	୭୫
ପିତୃଶ୍ରୀମାନ ଏକବର୍ଷବୟସ୍କ ଶିଶୁ ଦର୍ଶନରେ	୨୨
ପୁତ୍ରଶୋକେ ଶୁଭଦ୍ରାଙ୍କର ବିଳାପ	୨୪
ପୃଥ୍ବୀଜପ୍ରତି	୨୧
ପ୍ରଧାନ ପାଠ ପ୍ରପାତ	୪୩
ପ୍ରଭାତେ ନଳିନୀପ୍ରତି	୩୭
ପ୍ରାଣ ଦେଉଛି ଆଳୁଳ	୩୪
ପ୍ରାର୍ଥନା	୭୬
ପ୍ରେମ-କୃଷ୍ଣବନ ...	୧୨
ବଶିଷ୍ଠଙ୍କ ଚୈତନ୍ୟସ୍ଥିତି	୨୩
ବର୍ଣ୍ଣା ...	୩୧

ସ୍ୱୟଂ		ପୃଷ୍ଠା
ସନ୍ତ		୫
ଲୀଳା		୪୩
ସନ୍ତ୍ରାସ ଉଦ୍ୟାନ		୧୦
ସନ୍ତ୍ରାସ ପ୍ରଦୋଷ		୧୯
ସନ୍ତ୍ରାସ ପ୍ରଭାତ		୩
ସନ୍ତ୍ରାସ ବିପ୍ଳବ		୮
ଧୂରଜନା		୨୩
ଧୂରଜନାରେ ମହିଳାପ୍ରତି		୨୧
ରହେ		୨୧
ରହେ ସମରାଜ୍ୟର ଖେଳୋଳ	...	୩୨
ଶାପାଣି	...	୨
ବମରୁରେ		୨୫
ରାଜ ଭବନ		୪୧, ୨୮
ରାଜ ଆବାହନ		୧
ଧୂମସିକା		୧୧
ନିଶ୍ଚୟପ୍ରତି ପଦ୍ମାବତୀର ଉକ୍ତି		୪୮, ୪୧
ନିଶ୍ଚୟପ୍ରତି		୨୨, ୩୩
ମାୟାମୟତା		୨୯
ମୃଦୁମନ		୨୭
ସାଥ ବହନ		୫୦
ରଙ୍ଗିଣୀ ଲତା		୩୯
ରଙ୍ଗିଣୀର		୨୨
ରାଜ ଆବାହନ		୪

କିଷ୍କିନ୍ଦ୍ରୀ	୫୫
ଲକ୍ଷ୍ମଣପ୍ରଭା ସାମନ୍ତକାନ୍ତ ଉଦ୍ଧୃତ	୫୮
ଶବ୍ଦ	୫୯
ଶବ୍ଦ ପ୍ରଭା	୬୦
ଶବ୍ଦବୃକ୍ଷ	୬୧
ଶବ୍ଦବୃକ୍ଷ ଅନୁବାଦ	୬୨
ଶିଶିର	୬୩
ଶିଶିରମାଧୁରୀ	୬୪
ଶାନ୍ତପ୍ରଭା ବଳରାମଙ୍କ ଉଦ୍ଧୃତ	୬୫
ଶାନ୍ତପ୍ରଭା ସମୋଦା ଉଦ୍ଧୃତ	୬୬
ସାଧନ ପ୍ରଭା ସମନ୍ତକାନ୍ତ ଉଦ୍ଧୃତ	୬୭
ସୁଧାକର	୬୮
ସୁଗନ୍ଧା ଶବ୍ଦ ବାସୁଦେବ ପୁରାଣଦେବ	୬୯
ହୃଦୟକଳର	୭୦
ହୃଦ-ନୟନବଳ	୭୧
ହେମନ୍ତ	୭୨
ହମା	୭୩
ସୀତାଜୀବନ	୭୪
ବଦ ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତପ୍ରଭା	୭୫

ବିବିଧ ସଙ୍ଗୀତ ।

ଭରଣ — ଅବାହନ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ।

ତାଳ ଝୁଲ ।

ଆସ ଦୟାମୟୀ ଶାରଦେ !

ଅଜ୍ଞାନ ନାରୀ ମ.ଭଃ ବରଦେ !

ବନ୍ଧୁ ଆଜି ସାଥୀ- ଝଙ୍କାର-ଅନଳ

ମିଶ୍ର ମନ-ନରେ ମେଢ଼-ନରଦେ । ପଦ ।

ମଧୁ ଅଗମନେ ସୁମନେ ସୁମନେ

ଦୟାଳୁ ଆଜି ମଧୁସୂଦନେ;

ଝେଲେ ଧୀରେ ଧୀରେ ମଳୟ ସମୀର

ମାଢ଼ିଣ ଲୁପ୍ତ-ସୁରଭମଦେ । ୧ ।

ବିଶୁ ଶୁଣୁ ସୁନେ ଗୁଞ୍ଜନ ମଧୁସ

ମଧୁ-ସୁଧ ପାନେ ରତ ଅନଳେ;

ସୁମରଣ ତବ ସାଥୀର ଝଙ୍କାର

ହସେ କମଳନା ସରେ ପ୍ରମୋଦେ । ୨ ।

ମଞ୍ଜୁଳ ବଞ୍ଚୁଳ — ବଞ୍ଚିବା ଦୋଳିଇ

ମୃଦୁଳ ଅନଳେ ହସିଣ ମନେ;

ମଧୁ ଅହରଣେ ରତ ମଧୁସୂଦନେ

ସନ୍ତୁରି ଅନଳେ ଉଦ୍‌ଘାଟି-ନରଦେ । ୩ ।

ବଞ୍ଚୁଳ — ଝଙ୍କାର ।

ବଲ୍ଲୁଲିତ ରମ୍ୟ ରସାଳତାଳରେ
 ଗାଏ ମଧୁସଖା ମଧୁରହନେ;
 କହ ମା ! କିପରି ବଜାଇବ ଆଜି
 ମୋ ହୃଦୟ-ବାଜୀ ମଧୁରନାଦେ । ୪ ।

ଅହ୍ନନ ।

ଝିଞ୍ଜିଟ ଖମ୍ବାଳ—ଏକତାଳୀ ।

ଅସ କେ ଅସ ମାତ୍ରବ

ବିଭୁ-ଜୀରତି ଗନରେ,

ବନେ ଉପବନେ ବିହର,

ପ୍ରେମ-ସ୍ଵାସ୍ଵାସ ପାନରେ । ପଦ ।

ଲଳିତ ବସନ୍ତେ ରସାଳତାଳେ

ଗାଉଛି କୋକିଳ ପ୍ରେମ-ଉତ୍ସାଳେ

ସୁମନେ ସୁ-ମନେ, ଗାଏ ଅଳ ମଧୁସ୍ଵନରେ । ୧ ।

ଶୁଣି ବସନ୍ତରେ ବସନ୍ତ ଗାନ

ହଲଦିବସନ୍ତ ଅନନ୍ତମନ

ମଞ୍ଜୁଳ ବଞ୍ଜୁଳ— ବନେ ଭଜ ମଧୁଭାନରେ । ୨ ।

ଭରଣେ ଭରଣେ ଭରଣେ ବିହର

ଅନଳ କୁରଙ୍ଗ ମାନସ ହରି

ସୁଦୁରର ମଧୁରେ ଗାଉଛି ଜାତକବନରେ । ୩ ।

ଶାରଦ ପ୍ରଭାତେ ଅନନ୍ତମନେ

ରଜ ଦରି ବିର— କାରତ ଗାନେ

ବସନ୍ତ - କେତଳ । ଜାତକବନ - ବନସ୍ତ ବାସୁସୋଗେ ଚନ୍ଦ୍ରାସୁମନ ବଃଭୁଜ ।

ହରି - ରାଜହଂସ ।

ହରଷେ ସରସେ, ବିହର ବନଜବନରେ ! ୪ ।
 ପ୍ରେମ-ମଧୁମୟ ମଧୁର ଗାନ
 ଶୁଣି ପୁଲକିତ ମନ ଜୀବନ
 ଉଷାସେ, ହୁଷାସେ, ବିହରେ ଆନନ୍ଦ-ବନରେ । ୫ ।

ବାଞ୍ଛୁକ ପ୍ରଭାତ ।

ବନ୍ଧୁଳା “ନାଲ୍‌ନାଲ୍‌ନା ଯୁଗଳ ଲେଚନ” ବୁଝିଲେ ।

ପୁଣି କୁସୁମ ବିମଳ ଅନଳ
 ବହଇ ମୃଦୁଳ ମଳୟପବନ । ପଦ ।
 ନବବିକସିତ ବକୁଳସୁବାସ
 ଚନ୍ଦ୍ରଚର ମୃଦୁ ମୃଦୁ ଦଶଦଶ,
 କି ମଧୁର ଛବି କରେ ପରକାଶ
 ଛାଲେ ପିକ ‘କୁହୁ’ ସ୍ଵରେ କରଇ ଗାୟନ । ୧ ।
 ହସେ ଉପବନେ ଗୋଟି ଯୁଆଁ ମଞ୍ଜୀ
 ଗୋଲପ ଚମ୍ପକ ବକୁଳ ନିଆଁଳୀ
 କୁସୁମେ କୁସୁମେ ଭ୍ରମେ ମତ୍ତ ଅଳ
 ଯିଏ ମଧୁ ମଧୁସ୍ଵରେ କରଣ ଶୁଭନ । ୨ ।
 ରଙ୍ଗବର୍ଣ୍ଣ ରଞ୍ଜି ପୁରୁଷ-ବିମାନ
 ସୁରଙ୍ଗବସନ କର ପରଧାନ
 ନୟନ ଆନନ୍ଦେ ହସନ୍ତି ତପନ
 ଦେଖି ସରେ କମଳନା ଆନନ୍ଦେ ମଗନ । ୩ ।
 ମାଧବନକୁଞ୍ଜେ ଲତା-ଦୋଳାସନେ
 ଦୋଳ ଧୀରେ ଧୀରେ ଦରିଶାପବନେ

ବିବିଧ ସଙ୍ଗୀତ ।

ଗାଏ ଲୁଟି ବସି ଅନନ୍ତ ମନେ,
ଅହା କି କୋମଳ ତାର ମଧୁରନୟନ । ୪ ।
ଦସଇ ଧରଣୀ ନବୀନଭୂଷଣେ
ଅବର ବରାଙ୍ଗ କୁସୁମ-ବସନେ,
ମଧୁର ବସନ୍ତ ଉଷା ଆମନେ
କବୀନ ଉଷାଦେ ଏବେ ପ୍ରୟାଗ ଜୀବନ । ୫ ।

ରବି-ଆବାଦନ ।

ସାବେର—ଗାଉଁଡ଼ାଳୀ ।
ଦଳମଣି ହେ, ଆସ ଦେବ ! ନୂଆ-ରଥେ
ଜାଣୁ ଏ ଧରଣୀ । ପଦ ।
ଲଭ ନବବରଣ ପରଶ
ହେଉ ଜଗଜ୍ଜ-ଜଡ଼ତା ନାଶ,
ହସ ମହାନନ୍ଦେ ଦଶଦିଶ,
ମାତୁ ଉଷାଦେ ଅବନୀ
ନବ ଯୁଗ ମଣି । ୧ ।
ଗାଉଁ ବିହଙ୍ଗ ପାଦପେ ବସି,
ପୁଷ୍ଟ କୁସୁମ ଆନନ୍ଦେ ହସି,
ଦୋଳ ପାଦପ ବାଜେ ଉଦ୍‌ଘୀ
ଖେଳୁ ସସାର-ସାଗରେ
ଜୀବନ-ତରଣୀ । ୨ ।

ଲୁଟି = ଚାରିଦିଗେ ।

ଜନନୀ ।

ଆଠ ଟାଳୀ ।

ସପତଲୋକପ୍ରକାଶିନୀ, ଜନନୀ ଗୋ !

ରମ୍ୟମୁକ୍ତବସନା । ପଦ ।

ତୁମ୍ଭ ମା ! ସଲିଳେ ତୁମ୍ଭ ମା ! ଅନଳେ

ତୁମ୍ଭ ଲୁପ୍ତମୁଦ୍ରାକାଶିନୀ । ୧ ।

ମଣିଗଣେ ଦୁଃଖ ଶଶୀ ଚାନ୍ଦ୍ର-ଜ୍ୟୋତି

ତୁମ୍ଭ ମା ! ବାଣୀବାଦନା । ୨ ।

ତ୍ରିଗୁଣାଧାରଣୀ କଳ୍ପସନ୍ତାନଶ୍ରୀ

(ତୁମ୍ଭ) ଅଜ୍ଞାନ-ଉଦ୍ଧାରଣୀନୀ । ୩ ।

ତୁମ୍ଭ ହୃଦେ ଭକ୍ତି ତୁମ୍ଭ ଗାତ୍ରେ ମୁକ୍ତି

ତୁ ସଦାବିଦ୍ୟାଧାରଣୀ । ୪ ।

ଦିତୁମା ! ସୁଜ୍ଞାନ (ଆତ୍ମ) ମାଗେ ଏ ସନ୍ତାନ

ଅଭୟବରପ୍ରଦାୟିନୀ । ୫ ।

ବସନ୍ତ

ବଙ୍ଗଳା “ତଳ ମୋର ସବେ ଘର କର” ବୁଝିବେ ।

ଅସିଲ ବସନ୍ତ ଧୀରେ ଧୀରେ

ଧର ମହାନଦେ ଗମନ

ତାଳେ ବସି ‘କୃଷ୍ଣ’ରେ କରେ ଟିକ ଗାୟନ । ପଦ ।

ବିକଶିଲା ଉପବନେ ମନୋହର ସୁମନ

ଲୁପ୍ତ-ସୁବାସେ ହୁଏ ଅନନ୍ତ ଜୀବନ । ୧ ।

ମଧୁ-ମଦେ ମତ୍ତ ଭଲ ଭ୍ରମି କରେ ବଞ୍ଚନ

ମୃଦୁ ଲୁପ୍ତ ପତର ବହୁ ଧୀରେ ପବନ । ୨ ।

ଫିକ୍ଷୁ ମୁଗୁରୁଡ଼େ କଶଳୟ-ବସନ
 ବିହଙ୍ଗମେ କରୁଛନ୍ତି ସୁମଧୁରେ କୁଳନ । ୩ ।
 ନିଆଳୀକୁସୁମ-ବାସେ ଆମୋଦିତ କାନନ
 ସୁରଙ୍ଗ କାନ୍ତି ପଲ୍ଲବ ହରେ ଜନ ନୟନ । ୪ ।
 ଅସେ ଉଷା ମହାନନ୍ଦେ ଫିକ୍ଷ ରଙ୍ଗବସନ
 ହସେ ସରେ କମଳିନୀ ଦେଖି ନବଜୟନ । ୫ ।
 ରଜନୀରେ ଶଶୀ ତାପ ମଣ୍ଡି ନୀଳଗଗନ
 କରନ୍ତି ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା-ଚନ୍ଦନ ଧରୁ ଡୁଙ୍ଗେ ଲେପନ । ୬ ।
 କରେ କର-ସୁଧା ପାନ ଭେଦ ନୀଳଗଗନ
 ଅନନ୍ଦେ ଚକୋର କର ସୁମଧୁରେ ଗାୟନ । ୭ ।
 ମହାନନ୍ଦେ ଫୁଲ ମନ ଉତ୍ସବିତ ଜୀବନ
 ଫିକ୍ଷୁ ଧରଣୀ-ଘଣି ବାସନ୍ତିକ ବସନ । ୮ ।

ଶଶୀପାଣି ।

ଶଗ ଚୋଡ଼ି — ଅଠକାଳୀ ।

ନଳିନୀବନବଦିନୀ, ଗୋ ଜନନୀ !
 ପ୍ରକୃତବିହାରୀ କବିରୁଲହୃଦ—
 ମଞ୍ଜୁନକୁଞ୍ଜରଞ୍ଜିନୀ । ପଦ ।
 ଶେରାମର ମାତ ! ଶେର ବେଶଭୂଷା
 ଜଗତଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାରୂପିଣୀ;
 ଅହା ସେ ସୁସମା କାହିଁ ଏ ଜଗତେ
 ଭକତହୃଦହାରଣୀ । ୧ ।

ଛୁସୁମସୁଷମ ଶୁଭୁ ଉପଦାନେ
 ବାଲୁକିତତ୍ରମୋହନା;
 ଯେ ମୋହନବାଣୀ ଧର ବିଭୁପ୍ରେମେ
 ରତ ବ୍ୟସନଦାମୁନି । ୨ ।
 ଶିଭୁବନଜଣା ସେ ଅମୃତବାଣୀ
 ଚିତ୍ତହ୍ଲାଦକାରଣୀ;
 ବଜାଅ ମା ! ଆଜି ସୁଗମୀରତାନେ
 ନରୁ ଅନନ୍ଦେ ଅବନୀ । ୩
 ନମଇଁ ଉଧମ ଚକ୍ର ଶ୍ରୀଚରଣେ
 କ୍ଷମା-କୃପା-ବିଧାୟିନୀ !
 ଦଥ କୃପା କର ପ୍ରେମ-ବୀରବିନ୍ଦୁ
 ଅଧମହୃଦପାବନୀ । ୪ ।

ଗାଥ !

ଦଙ୍ଗଳା “ଲଲ ତମାଲ ତଲ ଲଲ ଯମୁନାତଳ” ବୃତ୍ତରେ ।
 ଗାଥ କୋକିଳରାଜି ଗାଥ ବିପିନେ ରାଜି
 ଗାଥ ଅନନ୍ଦେ ଆଜି ମନ୍ଦେଶଳାବତୀଗାନ । ପଦ ।
 ଗାଥ (ଏ) ବସନ୍ତକାଳେ ଗାଥ ବିହର ଡାଳେ
 ଗାଥ ଦାରେ ସୁମଞ୍ଜୁଳେ ଭୋଳ ଶ୍ରେଣୀତାନ । ୧ ।
 ଗାଥ ଭ୍ରମରମାନେ ଗାଥ ଭ୍ରମି ସୁମନେ
 ଗାଥ ଅନନ୍ଦତମନେ ଧରଣ ଗୁଞ୍ଜନସୁନ । ୨ ।
 ଗାଥ ଦେ ଭରଦିଆ ଗାଥ ଦେ ଶାଶୁ ଶୁଆ
 ଗାଥ ଅରେ କୁମ୍ଭାୟୁଆ ଭ୍ରମେ ଗହନ କାନନ । ୩ ।
 ଗାଥ ଗମ୍ଭୀରେ କେକି ! ଗାଥ ଶିଖଣ୍ଡ ଟେକି

ଗାଥ ନରଦ ନରେଶି ଦୋଇ ପ୍ରସୁଛିତ ମନ । ୪ ।
 ଗାଥ ମାନସ-ଧୀ ! ଗାଥ ଚନ୍ଦ୍ରା ଉପେକ୍ଷି
 ବସି ହୃଦୟ-ଧାବସେ ଧରଣ ମଧୁରତାନ । ୫ ।

ଏ କି ଗାନ ?

ତାଳ ଝୁଲ ।

ଏ କି ମଧୁର ଗାନ କିଏ ଗାଏ କାନନେ
 ଗାଏ ମଧୁରସନେ ଗାଏ ମଧୁରତାନେ । ପଦ ।
 ରମ୍ୟ ପଦପଦ୍ମେ ସ୍ଥିରଭାବେ ବିରଜି
 ଶୁଣୁଛନ୍ତି ଚକ୍ରତେ ସୁଖେ ପଞ୍ଚବ-କାନନେ । ୧ ।
 ଧୀରେ ଶୁଣେ କୋକିଳ ବସି ରସନାଭାଳ
 ନିତମୁଖେ ଚକ୍ରତେ ଦୁଃଖେ ଲଜ୍ଜିତମନେ । ୨ ।
 ଅବା ଗାଏ କିନ୍ତୁ ଗାଣା ବାଦନ କରି
 ଝୁଲାଇବ ଏ ବନ ତାର ମଧୁରତାନେ । ୩ ।
 ମନ-ଜୀବନକଣା ବାଜେ ହୃଦୟ-ଗାଣା
 ରତ ମାନସ-ଧୀ ବିଭୁଜାରତଗାନେ । ୪ ।

ବାସନ୍ତର ଝୁଲେ ।

“ଆସ ଲେ ସଖି ଯମୁନାକୁ ଯିବା ଦେଖିବା ମୋହନାମୋହନ” ବୃତ୍ତରେ ।

ରମ୍ୟ କାନନେ ନବବିକଶିତ

କୁସୁମ ହରଇ ନୟନ;

କୁସୁମେ କୁସୁମେ ଭ୍ରମେ ମତ୍ତ ଅଳ

କରି ମୁଦୁହନେ ଚଢ଼ିନ । ପଦ ।

ଦେଖି କି ସୁନ୍ଦର ବନମଲିକା

ତାରକାନ୍ତ ନନ୍ଦ ଶୁଭ୍ରଲଳିକା

ତାର - ରଜତ ।

ନବଚନ୍ଦ୍ରଲଗ୍ନ ଦୋଳେ ଧୀରେ ଧୀରେ

ପ୍ରୟତ୍ନ ସାଦୟଜୀବନ । ୧ ।

ବିକାଶିତ ହସଲ ପଲ୍ଲବପୁର

ପ୍ରକାଶ-ଅରୁଣକାନ୍ତ ମଞ୍ଜୁଳ

ଲଢ଼କା-ଦୋଳରେ ଦୋଳଇ ନିଆଳୀ

ଫରସି ଦକ୍ଷିଣାପଦ । ୨ ।

ଦୋଳଇ ଲୁହମ-ବାସ ସର୍ଗର

ଦୋଳଇଲ ଧୀରେ ଲତା ଫର

ବହେ ମନେ ମନେ, ଲୁହମ-ସୁଗାସେ

ମାନସ ହରଷେ ମଗନ । ୩ ।

ସଂସାରେ ବିପଦେ ଶୋଭା-ଲଜ୍ଜା

ଦେଲେ ଅଜ ମନ ନୟନ ହର

ଅନନ୍ଦ-ତରଙ୍ଗେ ଶେଳ ବିହଙ୍ଗମ

ଚରୁଡ଼ାଳେ କରେ ଗାୟନ । ୪ ।

ଆସୁ ଯଶୀ !

ହିନ୍ଦୀ “ଲେଓ ସଖି ଲେଓ ଭାର ପିଆଲା” ବୃତ୍ତରେ ।

ଆସୁ ଯଶୀ ! ଆସୁ ଦସି ଏ ତାଳେ

ଗାଥ ରେ ମଧୁର;

ସା.ରୁ ଗଗନ ସା.ରୁ ଗଗନ

ତାହାର ଗ୍ରହଣରେ । ପଦ ।

ଗଗନପଥେ, ତୁ ମନୋରଥେ

ବୁଲୁଥୁକୁ ନର ବୃଥା

‘ସା’ ‘ସା’ ‘ସା’;

ପରମେଶ୍ଵର ଯଶୋବୀନ
ଅନନ୍ଦମନରେ । ୧ ।

କଳକା । ୧ ।

ତୋଡ଼ିବରଳ- କଥାଳୀ ।

କେ କଳକା, କେ କେ ଦେବୁ ବକାଶ ?
ପରକାଶି ମୃଦୁ ମଧୁର ହାସ । ପଦ ।
ଯୋବିଅଛି ମନେ ବହୁତ ଆଶ
ଲୁଗା ଲୋ ମନୋହର ସୁନାସ । ୧ ।
ଲଭ ମନ ସମୀରଣ ପଟଣ
ନାହିଁ ଅନନ୍ଦରେ ହୋଇ ଉଲ୍ଲାସ । ୨ ।
ପିଙ୍କଣ ବମଳ ସୁକାନ୍ତି-ବାସ
ଅବରଣ ଯେହୁ ପୀୟୂଷ-କୋଷ । ୩ ।
ସେ ମୋ ମନ ଛଡ଼ା ଦେଲେ ପ୍ରକାଶ
ବୁଝିବ ଅନନ୍ଦ-ସରେ ମାନସ । ୪ ।

ବାସନ୍ତର ଉଦ୍ୟାନ ।

“ବସନ୍ତେ କଞ୍ଜବନ କୁସୁମବାସ” ବୁଝିବେ !

ବସନ୍ତେ ବସନ୍ତରେ ବସନ୍ତ ଗାଏ ମଧୁରେ
ବସନ୍ତେ ପ୍ରମେ ଦୃଷ୍ଟି ବଲ୍ଲଳିତ ଶାଖା ପରେ । ପଦ ।
ମନ ମନ ସମୀରେ କି ରୁଚିବେ !

ନବ କିଶଳୟ ଥରେ,

ହ୍ରମେ ମଧୁକର ଗାଇ ଗୁଣୁ ଗୁଣୁ ସ୍ଵରେ । ୧ ।

ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶ୍ରୀମତୀସ କିନ୍ତୁ !
 ଦେବ ବାଦ ଧୀରେ ଧୀରେ,
 ଶୁଣିବି ମଞ୍ଜୁବେନେ ଅଳ ମଧୁ ପାନ କରେ । ୨ ।
 ଭବିକର ପରଶେ, କି ଉଚ୍ଛାସେ !
 ଦୃଷ୍ଟିଶ୍ରୀ ସରସୀରେ,
 ପ୍ରୟତ୍ନ ଅବଦାନ ମୃଦୁବାଦେ ଦୋଳ ଧୀରେ । ୩ ।
 ମଞ୍ଜି ନିଆଳୀପୁଲ, କି ମଞ୍ଜୁଳ !
 ବିକଶିତ ବିପିନରେ,
 ମୃଦୁ ମଧୁ ସୁବାସ ମନ-ଧନ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କରେ । ୪ ॥

ମଧୁମନ୍ତ୍ରୀ ।
 କଳହଂସକେଦାର ।
 “ଶ୍ୟାମ ଶିଖଣ୍ଡରୁଲ” ବୃତ୍ତରେ ।
 ମଧୁମନ୍ତ୍ରୀ ! ତୋର ପ୍ରୟତ୍ନଚିତ୍ତ
 ସଦା କର୍ମରେ ରତ । ପଦ ।
 ଉପବନେ କାନନେ ତ୍ରୁମି ସତତ,
 ଶୁଣୁ ଶୁଣୁ ନିସନେ ଗୀତ କି ଗୀତ ? । ୧ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନଦ ନଦୀ ସର ପଦ୍ମତ,
 ଯହିଁ ଲୁପ୍ତମ ତହିଁ ଦେଉ ଆଗତ । ୨ ।
 ଅନ୍ଧର ଯତ୍ନେ ପୁଷ୍ପ — ମଧୁ କଷ୍ଟତ,
 ନେଇ ବାସରେ ତାହା କରୁ ସଞ୍ଚିତ । ୩ ।
 କଷ୍ଟତମେ କରୁଁ କରୁଁ ସଞ୍ଚିତ,
 ଶେଷେ ଭଣ୍ଡାର ତୋର ହୁଏ ପୂରିତ । ୪ ।

ଅଦା କି ଯତନେ ତୋ ବାସ ନିର୍ମିତ,
 ଯୁଦ୍ର ଯୁଦ୍ର କେଠାର କେତେ ଖୋରତ । ୫ ।
 ଏକତାପାଶେ ଭୁବୁ ଅରୁ ଗ୍ରସ୍ତର,
 କି ମନ୍ଦିରଲେ ସଦା ଉପାଦିତ । ୬ ।
 ଶିଖାଅ, ମୋତେ ବନ୍ଧୁ ! ଏ ସ୍ୱର୍ଗପୁର,
 ହେବି ଯା ବଳେ କର୍ମେ ନିରତେ ରତ । ୭ ।

ପ୍ରେମ-କୁଞ୍ଜବନ ।

ରାଗ ନଟ—ତାଳ ଝୁମ୍ପା ।

“କୁଞ୍ଜବନରେ କାଳିଆ ଦେବତା” ବୃତ୍ତରେ ।

ବହୁ ବହୁଛି, ପ୍ରେମ-କୁଞ୍ଜବନ ଜଗତେ । ପଦ ।
 ପୁଟି ଅନନ୍ଦ-କୁସୁମ, ଦଶଇ କେତେ ସୁସମ,
 ତାର-କାନ୍ତି ଅନୁସମ, ଦାସ ତାର ମନୋରମ
 ଦୋଳେ ଧୀରେ ଭାବ-ମରୁତେ । ୧ ।
 ତନ୍ମତି ଉଲ୍ଲାସ-ବାସ ଅମୋଦିତ ଦଶଦଶ
 ଲଭି ତା ମୃଦୁପରଶ କାମ-ନାୟା ହୁଏ ବଶ
 ମେଘ-ଝର ଝରେ ନିରତେ । ୨ ।
 ବୁଲି ସେ, କୁଞ୍ଜ-କାନନେ, ତୋଳି କୁସୁମ ଯତନେ
 ପୁଷ୍ପ-ଲତାଦୋଳାସନେ, ଦୋଳି ଅନନ୍ଦବନେ
 ଖେଳି ମୁଦ୍ର ! ଅନୁରବତେ । ୩ ।

କି କରବ ?

ତାଲ ଝୁଲ ।

“କ କରବ, ମିତ ଗଲି ମାରକୁ” ବୁଝିବେ ।

କ କରବ, ଯିବ କେଉଁ ପଥରେ ମୁଁ ?

କାହିଁ ଗଲେ ସନ୍ତୋଷ, ଶାନ୍ତି-ସାଗରେ ମୁଁ । ପଦ ।

ଦେଖଇଁ ଦଶ ବିଦଶେ ନରାଣୀ-କୁହେଲ ଦଶେ,

ଜ୍ଞାନ-ରବି ଲୁହଯାଏ ହୃଦାକାଶରେ । ୧ ।

ପୁଣ୍ୟଶ୍ଳୋକ ମୁନିଗଣ ସେ ପଥେ କଲେ ଗମନ,

ଲଭି ଗଲଣି କି ତାହା ପାପ-ତୃଣରେ ? । ୨ ।

ସତ୍ତ୍ୱରସ ଅତ୍ୟନ୍ତରେ ନିରତେ ଜୀବନ ଥରେ,

ସେତେ ମୁଁ ଦୃଷ୍ଟଲେ ପୁଣି ଦେଖି ଅଗରେ । ୩ ।

ସେ ପଥେ ଦେଉଛି ପଦ ସେ ପଥେ ଦେଖି ବିପଦ,

ନାହିଁ କି କଷ୍ଟକରୁଣ୍ୟ ପଥ ସଂସାରେ । ୪ ।

ବୈଶବମଧୁରୀ ।

ଦଶାରବ — ଅଠତାଳୀ ।

“ମନେ ପଡୁଛି ମା ସେହି ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖ” ବୁଝିବେ ।

ଦେଖ ନୟନ ରେ ! ଏ ଦବ୍ୟ ମାଧୁରୀ,

ଅଧର-କୁହମେ ଅଛି ଦାସ-ମଧୁ ପୁରୀ । ପଦ ।

ନବ ବଦନ-କମଳ ଦଶଇ କେତେ ମଞ୍ଜୁ,

ଗନ୍ତମନ୍ତ୍ର ରଙ୍ଗିନୀ ନବ ମନ ବୁଝି । ।

ଭସନା କେଡ଼େ କୋମଳ ମନୋହର ସୁଶୀତଳ,
 ବଚନ-ଫୁଲସୁନ୍ଦର ପଡ଼ୁଅଛି ଝରି । ୨ ।
 ବି ସୁନ୍ଦର ଦନ୍ତକାନ୍ତି ନିମନ୍ତ ମୁକୁତାପନ୍ତି,
 ଭାଳିଛି ନୟନେ ବହୁ ବି ଲବଣ୍ୟ-ବାନ୍ତି । ୩ ।
 କୋମଳ କର ଚରଣ ଚଞ୍ଚଳ ମୃଦୁ ଗମନ,
 ପଦ ପଦକେ ପ୍ରକାଶେ କି ମୃଦୁଗୁରୁର । ୪ ।
 ଦେଖି ଏ ମଧୁର ଛବି ମାନସ ଯାଉଛି ଦ୍ରବି,
 ପ୍ରସନ୍ନ ଶାନ୍ତି ଅନନ୍ତ — ସାଗରେ ସନ୍ତରି । ୫ ।

ଏକତା ।

ମାତୁଆ—ଅଠକାଳି ।

“ପ୍ରାଣସଙ୍ଗିନି ରେ ନେସାନନ୍ଦପସର” ବୁଝରେ ।

ପ୍ରିୟ ସୋଦର ଦେ ଆଜ ଅନନ୍ତମନେ,
 ଦେଖିଲି ବିଚାର ବନେ । ପଦ ।

ଦେଖିଲି ତହିଁନାମରେ ଖେଳୁଛନ୍ତି ଧୀରେ ଧୀରେ
 ଏକମେଲେ ମାଳଗଣ ପ୍ରସନ୍ନମନେ । ୧ ।

ମଧୁମୟିକାଗଣ କର ମୃଦୁଗୁଞ୍ଜନ
 ଏକତା-ପ୍ରେମେ ରତ ମଧୁ ସଞ୍ଚନେ । ୨ ।

ଗାୟ ସମଧୁଭସନେ ଏକମେଲେ ଦର୍ଶନେ
 ଉଡ଼ିଗଲେ ପକ୍ଷୀଗଣ ନାଳଗଗନେ । ୩ ।

ଛିଣ୍ଡାନ୍ତ ଏକତା-ପାଶ ଦୋଇ ଶବ୍ଦରପୁରଣ
 ରତ କର୍ପା ଅମ୍ବେମାନେ ସ୍ଵାର୍ଥବାଧନେ । ୪ ।

ହୃଦ-ନନ୍ଦନବନ ।

ଇମନକଲ୍ୟାଣ ।

ବଙ୍ଗଳା “ସୁନ୍ଦର ହୃଦୟଜନ ତୁମି” ବୃତ୍ତରେ ।

ପ୍ରେମିକ ହୃଦ— ନନ୍ଦନବନେ

ପୁଣି କୁହମ ନୟେ;

ଧୀର ସମୀରେ ନାଚେ ସଧୀରେ

ସୁମଧୁର ମଧୁ ଖସେ । ପଦ ।

କୋକିଳ କୁଜନ ମନ ରଞ୍ଜନ

ମନ ରଞ୍ଜନ ଅଳ ବଞ୍ଚନ

ବିଷାଦରଞ୍ଜନ ମୃଦୁସୁଦାସ

ଚନ୍ଦ୍ରଚେ ଚନ୍ଦ୍ରପାଶେ । ୧ ।

ସ୍ବର୍ଗୀୟ ବଜା ଶ୍ରୀ ବାସୁଦେବ ସ୍ବଚ୍ଛଳଦେବପ୍ରଭ ।

ରାଗ ତୋଡ଼ି—ଅଠତାଳୀ ।

କରଅଛି ଦରଶନ, ଦେ ନରରାଗ;

ସୁଷମା-ଲହରୀ ଖେଳେ ଯହିଁ ସଦା,

ତୁମ୍ଭର ସେ ଉପବନ । ପଦ ।

ବିକଶିତ ଯହିଁ କ୍ରମା, ଦୟା, ପ୍ରେମ—

ଛଳେ ବିବିଧ ସୁମନ;

ଜୀବନ୍ତ-ସୁରଭି ବିତର ସମୀର

ଦେରେ ଯହିଁ ଜନମନ । ୧ ।

ସୁଷମା ରସାଳ— ତାଳେ କସି ଯହିଁ

କୋକିଳ କରଇ-ଗାନ;

ମଞ୍ଜୁଳ ବଞ୍ଜୁଳ— କୁଞ୍ଜେ ମଞ୍ଜୁସୁନେ
 ବାସନ୍ତ ଧରଣ ଡାଳ । ୧ ।
 ମୃଦୁଳ ଅନଳେ ଦୋଳେ ଧୀରେ ଧୀରେ
 ଶୂରୁ ଲତା-ଦୋଳାସନ;
 ବସି ଯହିଁ ବିଶ— ଜନନୀ ଭାରତୀ
 କରନ୍ତି ସାଣୀ ବାଦନ । ୩ ।
 କୁସୁମେ କୁସୁମେ ବିହର ମଧୁପ
 ମଧୁରେ କରେ ଗୁଞ୍ଜନ;
 ଯାର ଶୋଭା-ଧନେ କଣା କବିକୁଳ
 ଅନଳେ ମନ ମଗନ । ୪ ।

ପକ୍ଷପୁର ଗୁମରପ୍ରତି ।

ମାରୁଥା — ଝୁଲ ।

କିବା ମଧୁସୂଦନ ନାଚେ ତବ ନୟନେ,
 କିବା ଅଶା, ମଧୁପ ! ଖେଳେ ଅଜି ଜୀବନେ । ପଦ ।
 (ତବ) ପକ୍ଷପୁର ଛନ୍ଦ ବକ୍ଷ କପା ଛନ୍ଦ ?
 (କପା) ବିଷାଦିତ ଅନଳ ବଢ଼େ ହୃଦ-କାନନେ । ୧ ।
 ଗୁଣୁଗୁଣୁସୁନେ ଶ୍ୟାମମୃଗନନେ
 ବସି ବିଜନେ ରତ କାହା ଗୁଣ ଗାୟନେ । ୨ ।
 (ସଦା) ବାସନା-ରସନେ ମଧୁ-ସୁଧା ପାନେ
 ଶୁଦ୍ଧେ ମନ କାହାର ବଦନ ଦରଶନେ । ୩ ।
 ପ୍ରୟାସ କେବଳ ନାହିଁ କିଛି ଫଳ
 ନାହିଁତ ଅଙ୍ଗେ ବଳ ବାସନା କପା ମନେ । ୪ ।

ସୀତାଙ୍କ ପ୍ରତି ସମ୍ପରନ୍ତଙ୍କ ଉକ୍ତି—ବନବିହାର ।

ଘନ କାମୋଦ—ଏକତାଳୀ ।

ସୁରଭିବଦନା ମୋ ଜୀବନ ରେ । ପଦ ।

ତେଜ ଅଯୋଧ୍ୟାସୁର କଲି ବନେ ବିହାର

ମଣିଲି ସୁରସୁର ସମାନ ରେ । ୧ ।

ଦେଖ ରେଭୁଅଙ୍ଗ ! ପିକ ସୁରଭିସଙ୍ଗୀ

ସୁରଭି ପରେ କରେ ଗାୟନ ରେ । ୨ ।

ହସନ୍ତି ସୁରପ୍ରସୂ ବନ ସୁରଭିମୟ

ଏ ଗିରି ସୁରକ୍ରୁକେ ଶୋଭନ ରେ । ୩ ।

ସୁରଦୁନ୍ଦୁଭ ଥୁନ ସୁରଦୁନ୍ଦୁ ଶୁଣି

କରେ ଅନନ୍ତେ ବାତେ ନର୍ତ୍ତନ ରେ । ୪ ।

ଚୁମ୍ବି ସୁରସମନ କରେ ଅଳ ଗୁଞ୍ଜନ

ଖେଳେ ସୁରଭି ସଙ୍ଗେ ପବନ ରେ । ୫ ।

ରମ୍ୟ ସୁରବି ଲିଭା ପ୍ରକାଶେ ସିନ୍ଧୁପ୍ରଭା

ସୁରଭିଗନ୍ତେ ମନ ମୋହନ ରେ । ୬ ।

ସୁରକୃତା ଶୋଭିତ ଯେସନେ ଉପସାତ

ସୁରଦାବୁରେ ହୋଇ ବେଷ୍ଟନ ରେ । ୭ ।

ଧରି ସୁରଙ୍ଗକାନ୍ତି ସୁରପଣ୍ଡି ହସନ୍ତି

ସୁରଭିସଙ୍ଗେ କୃଥା ଜୀବନ ରେ । ୮ ।

ଥୁଲ୍ୟ ସିନା ସୁରେ ନ ଥୁଲ୍ୟ ତ ସୁରଭି

ରଞ୍ଜିତ ତୋ ସୁରଭି ବଦନ ରେ । ୯ ।

ସୁରଭି — ପଦ, ହେମ, ବସନ୍ତ, ଚନ୍ଦ୍ରାଳିକା, ଗଜ, ଉପକ୍ରମ ନାମକ ଲତାବି: ଧୂପ ବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ, କଦମ୍ବ, ତଣ୍ଡା । ସୁରେସୁ — ଜାତିସୂତ୍ର । ସୁକ୍ରୁକ — ଗୌରବର: । ସୁରଦୁନ୍ଦୁ — ବନ୍ୟଭୂଲସୀବ: ଓ ପ୍ରଭୁଜାୟସୁ ଉଷାବ: । ସୁରସମନ — ପୁରାବଲେଦ । ସୁରବିଶିଷ୍ଟ — ଶ୍ରେଷ୍ଠତମ । ସୁରକୃତା — ଜଗନ୍ନାମାମକ ଲତାବି: । ସୁରପଣ୍ଡି — ପଲ୍ଲବ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରତି ଯଶୋଦାଙ୍କ ଉଚ୍ଛିତ୍ତ ।

ସୁରଟ—ଅଠତାଳୀ ।

ଅସ ଅନଳପସରା ରେ

ଧନ ! ତୁ ମୋ ହୃଦୟ ପରା ରେ । ପଦ ।

ବାଳମେଲେ ତୁ କେତେଦେଲ

ଝେକୁଥିବୁ ବାବୁ ! ଧୂଳିଖେଳ

ବହୁଲ୍ଲଖି ଅଙ୍ଗରୁ ଝାଳ

ଧୂଳି ଲାଗି ତନୁ କାନ୍ତିଦରା ରେ । ୧ ।

ଯେତେ ନନା କଲେ ନ ମାନୁ

ବାହାର ଅସୁ ତୁ ସଦନୁ

କ୍ଷଣେ ଦୂର ହେଲେ ନିଶ୍ଚୟ

ଚନ୍ଦ୍ରାରେ ମୋ ହୃଦ ହୃଦ ଭରା ରେ । ୨ ।

ଭାଇ ବଳରାମ ଅରୁଣ

ସୁନ୍ଦର ମୋ ସୁନାତନୁକୁ

ଏବେ ବାବୁ ! ଖେଳ ବରଜ !

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଦେବ ଝୁଙ୍କ ଲାଗି ଖରା ରେ । ୩ ।

ନବନବନାଥ ତୋ ପାଇଁ

ରଖିଥାନ୍ତି ଅରେ କହ୍ନାକା

ଭାଇ ବଳରାମ ଦେବ ଖାଇ

କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଗଡ଼ୁଥିବୁ ଧରାରେ । ୪ ।

ବାସନ୍ତକ ପ୍ରଦୋଷ ।

ଭୂତିଅଶ୍ଵ — ଏକତାଳୀ ।

ଅହେ ବନ୍ଧୁର !

(ଦେଖ) ବସନ୍ତ-ପ୍ରଦୋଷ, ମନୋହର ! । ପଦ ।

ଅସ୍ତାଚଳଶିରେ ଦନଶି ପଶି ରାଜଶିରେ କବା ମଣି,

ଅବା ଜଗତର ପାପ ଦୁରୁରୁର

ଦେଖିଣ କପନ କୋପର । ୧ ।

ଅବା ନୁହନ୍ତି ଏ ଦନମଣି ନୁହଇ ଏ ପଶିରାଜ-ମଣି,

ମେଲଣି ଦେନ କି ଯାଉଛି ଦବସ

(ହେବୁ) ଅନୁଗ୍ରାଣେ ମୁଖ ଜରଜର । ୨ ।

ଦାରୁଣୀ-ରାଣୀ କି ରଙ୍ଗଦାସ ଶିଳ୍ପଣ କରଇ ଅଛୁଦାସ,

ପରୁଷେଲେ ଅଜି ମାତିଛି ଅନଳେ

ଏ ଗୋଳକି ପରୁଆଳୀ ନାଚ । ୩ ।

ଉଡ଼ି ପରୁରଣି ଦଶଦଶ ଶ୍ଵେତାଚର କରେ ପରକାଶ,

ତାଳଦେଲା ଅବା ତରଳାଇ ଶୁଣି

ଧରଣିରେ ଧାବା ଦେମ-ନାଚ । ୪ ।

ଖେଳେ ଗାଳନରେ କାଦମ୍ବିନୀ ପରା ମଣି ଦୃଷ୍ଟେ ଦୃଷ୍ଟେ ଧନା

ଯେସନେ ବିବିଧବର୍ଣ୍ଣେ ବିଚିତ୍ରିତ

ଚନ୍ଦ୍ରାବତୀ ଶୋଭେ ଦିଶୋପର । ୫ ।

ବାସମୁଖେ ବିଦ୍ୟାମଣି ସାର ନଜ ଦବାକର୍ମୀନାକ

ଉଡ଼ି ଯାଉଛନ୍ତି ସ୍ଵଳାଳଗଣନେ

ଗାଉଣ ସଙ୍ଗୀତ ସୁଧୁର । ୬ ।

କରେ ଉଡ଼ିମରେ ବାଦମାଳା ରଙ୍ଗକାଦମ୍ବିନୀ ସଙ୍ଗେ ଖେଳା
 ଚହଁ ବିଦ୍ରୁମ ପ୍ରଭବମ୍ବ ଘଡ଼ି
 ବଡ଼ାଏ ଦ୍ଵିଗୁଣେ ଶୋଭାଦର । ୭ ।
 ଫେରନ୍ତି ସଦନେ ଗାବଗଣ ମହାନନେ କରି ହସ୍ତାଳନ
 କର୍ମସେହୁଁ ନର ବାହୁଡ଼େ ସଦନେ
 ପ୍ରୟୁକ୍ତ ହେଲେଣି ନିଶାଚର । ୮ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣପ୍ରତି ବଳରାମଙ୍କ ଉକ୍ତି ।

ସନ୍ତୁନାତଟ ।

ଜାଳ—ଝୁଲ ।

ଶୂଳ ଯିବା ସଦନେ, ଭାଇ ! ଦବାବସାନେ । ପଦ ।
 ଗାଲ ମଧୁରସରେ ନିଜ ବାସମୁଖରେ
 (ଉଡ଼ି) ଯାଉଛନ୍ତି ପକ୍ଷୀଗଣ ମାଳଗଗନେ । ୧ ।
 ହରଷରେ ଗୋକୁଳ ଚେଳି ତୃଣକବଳ
 ଇଚ୍ଛୁକ ଦେଖି ରେ ଭାଇ ଗୁହେଁ ଗମନେ । ୨ ।
 ଉପଗତ ପ୍ରଦୋଷ ଦେଖି ଶୁଭ ମାନସ
 ନିବେଦିତ କନକା ବର୍ଣ୍ଣାର ସୁନେ । ୩ ।
 ଅମ୍ବ ବଳମ୍ବେ ପିତା କରି ମାନସେ ଚନ୍ଦ୍ରା
 ପଥ ଚାହିଁଥିବେ ପର ସଦୃଶମନେ । ୪ ।

ନିଆଁ ।

ତାଳ—ଝୁଲ ।

“ପରାଶରୀ ଯିବ କି ମୋଡ଼ ମକର” ବୁଝେ ।

(ଏ) ବନନିଆଁ, ଦଶଇ କେତେ ଛୁଇଁବ । ପଦ ।

ପରନାଶି ସକାନ୍ତି ନିଶେ ତାରକାପତି

କରଣନେ ବଢ଼ାଏ ଲେଉଟ କେତେ ମନର । ୧ ।

ମୁକୁ ଅଧରେ ଦାସ ମୃଦୁ ମୃଦୁ ବିକାଶ

ବହୁ ପଡ଼ିବ ସତେ ଦାସ-ପୀୟୂଷର । ୨

ମନ ମନ ସମୀରେ ଦୋଳଇ ଧୀରେ ଧୀରେ

ବିଚରଇ କାନନେ ସୁବାସ ମନୋହର । ୩ ।

ଏକ କାନନୟୁକ ଦିଶେ କେତେ ମଞ୍ଜୁଳ

କିବା ମାଧୁରୀମୟ କୁସମଭଦ୍ୟାନର । ୪ ।

ବିଧୁରଜନାରେ ମଞ୍ଜିକାପ୍ରଭ ।

ରାଗ କାମୋଦୀ-ଝୁଲ ।

ମଞ୍ଜିକ ! ତୋର ଅଧରେ କେ ଦେଲୁ ଏତେ ସୁଦାସ,

ମଧୁ-ବିଧୁ-ରଜନାରେ ଦେଉ ସଦା ହସହସ । ପଦ ।

ଅଟଇ ତ ମୁକୁତର କୋର ଏ ରମ୍ୟ ଅଧର,

ବିପର ଧରକୁ ଭର୍ତ୍ତି ଏତେକ ଦାସ-ପୀୟୂଷ । ୧ ।

ଅଧରେ ପୁନଃ ଦୋଳ ଶ୍ରୀ ତଳେ ନ ପଡ଼ଇ,

ଝିଲ ଝିଲ ପରା ! ଲଭି ସମୀରପରଶ । ୨ ।

ଲଳିତା ତୋତେ ହରଷ ଆମୋଦିତ ଦଶଦଶ,
 ଆମୋଦିତ ପ୍ରାଣ ମନ ଲଭୁ ତୋ ମୁଦୁଦାସ । ୩ ।
 ହୋଇ ଅକ୍ଷୁଣ୍ଣ ମନ ବିଚକ୍ଷୁ ବାସ-ଧନ,
 ମନେ ଧରି କି ବିଚାର ନ ଦେଉ ତୁ ନାସ-ଲେଖ । ୪ ।
 ତୋ ମନମୋହନକାନ୍ତି ନିଜେ ନରେ ଚାରଣନ୍ତି,
 ଲକ୍ଷ୍ମୀରେ ସ୍ନାନପ୍ରଭ ତେଜଲେଖି ଶୋଧାଣ । ୫ ।
 ଧନ୍ୟ ଗୋ ମହିଳେ ! ଧନ୍ୟ କର ମୋରେ ଶିକ୍ଷାଦାନ,
 ବସର ମୁଁ ପୁଣ୍ୟ ଦୃଶ୍ୟେ ନ ଦେବି କେବେ କରସ । ୬ ।

ଭଜନଗଳା ।

ରାଗ କାଞ୍ଚି—ତାଳ ଝୁଲ ।

ବାସ ରେ ଭଜନଗଳା ବିଧୁରଜନରେ,
 ହାସରେ ପୀୟୂଷ-ଝର ଝରେ ଧୀରେ ଧୀରେ । ପଦ ।
 ନାଚ ରେ ମଧୁରହରେ
 ମୁଦୁରସମୀରେ,
 ପିଙ୍କ ରଜତ-ବସନ
 ଅନଳମନରେ । ୧ ।
 ମହିଳାକଳିତା ଏବେ
 ସୁରମ୍ୟ ଅଧରେ,
 ହସିଲଣି ଉପହାସ
 ତର ମାନସରେ । ୨ ।

ବଧୂରଜନା ।

ତାଳ — ଝୁଲ ।

ନାଳଗଗନେ ମନେ ମନେ ହସଇ,
 ଧୀରେ ଧୀରେ ସୁଧାକର କର-ସୁଧା ଢାଳଇ । ପଦ ।
 ହସେ ତାରା ଗଗନେ, ହସେ ଧରା ମଉନେ,
 ହସି ଶଶିମୋହନ, ସରସୀରେ ଝୁଲଇ । ୧ ।
 ପୁଲ-ବାସ ଶ୍ରେଷ୍ଠଇ, ଧୀରେ ବାତ ବହଇ,
 ଉଡ଼ି ଉଡ଼ି ଚଳେଇ, ସୁଧା ପାନ କରଇ । ୨ ।
 ଜାଗିଥୁ ଚଳେଇ, ଜାଣିଛୁ ଶଶିକର,
 ଜାଗି ମୋର ନୟନ, ବିଷଣୋଭା ଦେଖଇ । ୩ ।

ବନ୍ଧୁରଜନ — ଚୈତ୍ରପୂର୍ଣ୍ଣିମା — ଅର୍ଦ୍ଧରାତ୍ର ।

ରାଗ ଝୁଝି ହେ — ତାଳ ଅଡ଼ମ୍ବରମାତା ।

ସଦୃଶେ ମଧୁରେ କେ ବାଉଁଶ ବନ୍ଧା

ଏ ବଧୂରଜନାକାଳରେ । ପଦ ।

ନାରବ ଏ କାଳେ ନିଶିଳ ଧରା ନାରବ ଗଗନେ ଚନ୍ଦ୍ରମା ତାରା

ନାରବେ ଯେସନେ ଶୁଣୁଥୁ ବିଷ୍ଣୁ

କର୍ଣ୍ଣ ଡେଇଁ ସ୍ଥିରଚିତ୍ତରେ । ୧ ।

ନନ୍ଦଶ୍ରବଣେ ନାଳଅଳାଶ ତାଳେ ସୁଧାକର କର-ପୀୟୂଷ

ସୁମଧୁରସ୍ୱର ଶ୍ରବଣେ ଅବନୀ

ହସନ୍ତ ଅନନ୍ଦଭୋଳରେ । ୨ ।

ମିଶିଛି ସେ ସ୍ବନେ ଦିବ୍ୟମାଧୁରୀ ହେଲୁଛି ସଧୀରେ ସୁଧାଲହରୀ
 ଧୀରେ ଧୀରେ ଉଠି ଖେଳଇ ଗଗନେ
 ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ସଙ୍ଗେ ଏକମେଳରେ । ୩ ।

ପୁଣି ଅନ୍ତରେ ଶାନ୍ତି-ଜୀବନ ଧୋଇଥୁଛି ମୁକ୍ତନାରେ ବଦନ
 ଗାଏ ବଂଶୀ “ପାପ ତେଜ ସନ୍ତରଣ
 କର ପୂଜ ଶାନ୍ତି-ଜଳରେ” । ୪ ।

ଗ୍ରୀଷ୍ମ ।

ଖମ୍ବୁଜବାହାର—କବୀର ।

ଦାରୁଣ ଗ୍ରୀଷମକାଳ ହେଲା ପ୍ରବେଶ,

ମଧୁ ଅନ୍ତରେ ଧଉ ନରୁଟେବେଶ । ପଦ ।

ନଦୀ ସରୋବରମାନ	ହେଲେ କଳବିସ୍ମାନ
ଆକୁଳପରୁଣ ମୀନ	ଚିନ୍ତାଆଦେଶ । ୧ ।
ପଞ୍ଜବବିହ୍ନ ତାଳେ	ବିଚଙ୍ଗମ ଆକୁଳେ
ବସିଥୁଛି ଦୁଃଖେ ମନ	କର ବିରସ । ୨ ।
ରବିରଶ୍ମି ହୃତାଶନ	ତାପେ ତପ୍ତ ଜୀବନ
ତପ୍ତ ସ୍ବପ୍ନାବାହେ ଦଗ୍ଧ	ଦଶ ବିଦଶ । ୩ ।
ଜୀବ ଜନ୍ତୁ ଜୃଷାକୁଳ	ଛେଡ଼ୁଛନ୍ତି ସଲିଳ
ବିକଳପରୁଣ ସବେ	ଅର୍ତ୍ତମାନସ । ୪ ।
ନାରସ ଦନ, ପ୍ରାନ୍ତର	ବନ୍ୟପଶୁନକର
ଆକୁଳେ ଛେଡ଼ୁନ୍ତି	ଶିଳ ଶୁଭ୍ର ପରଶ । ୫ ।

କଞ୍ଚନ = ବାର ।

ମଧୁ = ସସନ୍ତକାଳ ।

ଶ୍ରୀମଦେଶେ ହୃଦୟାନ ଦେବେ ଗିରିକାନ୍ତନ
 ନିରୁପାୟ ଜୀବଗଣ ଦେଲେ ବିନାଶ । ୬ ।
 ହରିଣୀ ବିବେକବିକା ଦେଖି ମୃଗଦୃଢ଼ିକା
 ଜଳଭ୍ରମେ ଧାଇଁ ଶେଷେ ହୁଏ ହତାଶ । ୭ ।
 ରସାଳବନେ ଝିଙ୍କାଞ୍ଚି ମଧୁସୂରେ ଝଙ୍କାରି
 ପରୁଏ ରସାଳ, ଦେନି ବିଭୁ ଅଦେଶ । ୮ ।
 ସୁଖ ପରେ ଆସେ ଦୁଃଖ ଦୁଃଖ ଅନ୍ତରେ ସୁଖ
 ହରଷ ବିରସକ୍ରମେ ମିଳେ ହରଷ । ୯ ।

ଭବ-ମରୁରେ ।

“ନାନସ-ମରୁଳ ଅଳି ଉଡ଼ି ଯାଅ ବାରେ” ବୁଝେ ।

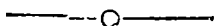
ପତତପାବନ ହରି କର ଦେ କରୁଣା,
 ହୃଦ-ସର୍ବ କୃପା-ଜଳ ଦେଲା କିପାଁ ଉଣା । ପଦ ।
 ଭବ-କାନ୍ତାରେ, ବିଷାଦିତ ଅନ୍ତରେ
 ନିରାଶ୍ରୟେ ଭ୍ରମୁଅଛୁଁ ହୋଇଣ ବଣା । ୧ ।
 (ଏହି) ପାପ-ମରୁରେ, ଦଦାମଧ୍ୟଭାଗରେ
 ଅକୁଳ ମାଡ଼ିଣ ତପ୍ର-ସିକତାକଣା । ୨ ।
 ତପ୍ର ନୟନ, ଅକୁଳିତ ଜୀବନ
 ଦୃଷ୍ଟିରେ ହୋଇଅଛୁଁ ବ୍ୟସ୍ତନ ମନ । ୩ ।
 କରନ୍ତି ଆଶା ଦୁଃଖାଦି ପିପାସ
 ଦୁଃଖ କି ତବ କୃପା-ସଲିଳ ବିନା । ୪ ।

—*O*—

ପିତୃସ୍ଥାନ ଏକବର୍ଷବୟସ୍କୁ କୌଣସି ଗିଣ୍ଟ ଦର୍ଶନରେ ।

ଝମ୍ପାଜମିତ୍ର—ଏକତାଳୀ ।

କାହିଁକି ଦାରୁଣ ବନ୍ଧୁ (ଏ) ମନବନ୍ଧୁ ବନ୍ଧୁଲ୍ଲ ରେ,
 ଜୀବନଜ ରଖି କିଏ ଜୀବନ ସେ ଦେଇଲା ରେ । ପଦ ।
 ଏ ଯେ ନବୀନ ନଳିନୀ ଦଶରଥ ଅଳି ମଳିନ,
 ସେ ମଧୁ-ରାଜିମାଛୁଟା କାହିଁ ଅପସରଲ୍ଲ ରେ । ୧ ।
 ଦେଖି ଏ ଦଶା ତ୍ରୁଟର ଦୁଃଖେ ଦେଲୁଣି ଅସ୍ଥିର
 ଅନ୍ଧା ଏ ରମ୍ୟ କୋରକ ପିକା ଅଳି ଦିଗିଲ୍ଲ ରେ । ୨ ।
 ସୁରଙ୍ଗ ରମ୍ୟ ଅଧରେ ଦାମ ମାନସ ନ ହରେ
 ମଧୁର ବାସ-ଧୀୟୁଷ ବାସ-କୋଷେ ରହିଲ୍ଲ ରେ । ୪ ।
 ଦେଖି ନଳିନୀ ଦେନ ବ୍ୟସ୍ତତ ହୁଏ ଜୀବନ
 ଅବସାଦ-ପକେ ଅଳି ମନ-ମାନ ବୁଡ଼ିଲ୍ଲ ରେ । ୫ ।

ମାନସପ୍ରଭ ।

ରାଗ ଅଶାବରୀ—ଅଡ଼ିତାଳୀ ।

ମୁଢ଼ି ମାନସ ରେ, ନ କୁଁଅ (ଏ) ମଦ-ପାଦପ;
 ଯଦି ତୁ କୁଲରୁ ମଦ-ମଗ୍ନବୁଦ୍ଧ ଲଜରୁ ଅନ୍ତରେ ତାପ । ପଦ ।
 ମାତୃର୍ଯ୍ୟ-ଫଲ୍ଲବ ଦୋଳେ ଧୀରେ ଧୀରେ
 ନାଚବେ କରେ ପ୍ରଳାପ;
 ପ୍ରଭସିରରେ ତା ପୁରତ ହୋଇଛି
 କୁଟ-ରେଳ ଅମାପ । ୧ ।
 ଦଶେ ବି ସୁଖୀ ଏ ମୋହ-କୁସୁମ
 ଧରନ୍ତି ବି ରମ୍ୟ ରୂପ;

ଗୁଡ଼ି-ପଞ୍ଚାଶତର ରଞ୍ଜିମାଛଟାରେ

ନିମ୍ନେ ପଲ୍ଲୀ ଗୋଲପ । ୨ ।

ଦେଖ କାମ-ଫଳ ଦିଶେ କି ମଞ୍ଜୁଳ

ପଦ୍ମରସାଳସ୍ବରୂପ;

ଏ ଫଳ ଭୁଞ୍ଜିଲେ କଳଙ୍କ-ସାଗରେ

ଅରଜରୁ ମଦାପାପ । ୩ ।

ଥଣ୍ଡି ତା ଭିତରେ କ୍ରୋଧରୂପ ଅସ୍ଥି

ଅଶ୍ରମ ତାର ପ୍ରତାପ;

କାଠିନ୍ୟରେ ନିଶେ କୁଳଶ ପାଶାଣ

ରଙ୍ଗବର୍ଣ୍ଣେ ଇନ୍ଦ୍ରଗୋପ । ୪ ।

ପୁଣି ତା ଭିତରେ ଅଛି ଲେଉ-ବଜ୍ର

କେତେ କମଳାପୁରୁଷ;

ଭକ୍ଷଣେ ମଧୁର ପରଶେ କୋମଳ

ଅନ୍ତେ ଦିଏ ଘୋର କାପ । ୫ ।

ନୂତନ ବିଦ୍ୟାମଞ୍ଚ ।

ତାଳ—ଝୁଲ ।

କି ଭାବନା-ସାଗରେ ମାନସ ତୋ ମଗନ ?

କହ କହ ବିଦ୍ୟାମଞ୍ଚ ଘେନ ମୋର ବଚନ । ପଦ ।

ପଦ୍ମନୟ ବୃକ୍ଷଭାଳେ

ବସିଛି କି ଯେମନ୍ତେଲେ

କରୁଛି ମଧୁରସରେ କି ସଙ୍ଗୀତ ଗାୟନ । ୧ ।

ସୁଶୀତ ଲେମ୍ବୁ-ବସନ
 ଦଶଇ କେନ୍ଦ୍ରେ ଶୋଭନ
 କହ ପକ୍ଷି ! ଏହା ତୋତେ କିଏ କଲୁ ପ୍ରଦାନ । ୧
 ତୋର ସ୍ବଦ୍ବକଲେବର
 ଦଶେ କି ରୁଚିରତର
 ଅହା କେନ୍ଦ୍ରେ ସୁମଧୁର ତୋର ମୃଦୁ ନିନ୍ଦନ । ୩ ।
 ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ବିଦଗ୍ଧମ !
 ଶୋଭା ତୋର ଅନୁପମ
 ଧନ୍ୟ ତୋର ପିତା ମାତା ଧନ୍ୟ ତୋର ଜୀବନ । ୫ ।

କୌଣସି ବନ୍ଧୁ-ପ୍ରତି ।
 ରାଗ ବସନ୍ତ-ଅଠତାଳୀ ।
 “କେତେ କୋକିଳ ଲୁହୁକ୍ତୁ ଡାଲୁ” ବୁଝେ ।
 ଅଳ ବନ୍ଧୁ ହେ ବ୍ୟଥାତ ଜୀବନ,
 ତବ ଭରଣେ କରେ ରୋଦନ । ପଦ ।
 ବନ୍ଧୁବର ହେ
 ବାଲ୍ୟସୂତ ଦିଏ ଅଳ ମନେ କଦନ,
 କାହିଁ ସେ ରମ୍ୟ କାନନ କାହିଁ ଲୁପ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରନ
 କାହିଁ ଶୀତବତନ-ଚନ୍ଦନ । ୧ ।
 ବନ୍ଧୁବର ହେ
 କାହିଁ ଗଲ ଏକମେଲେ ବିଦ୍ୟାପଠନ,
 ତାହିଁ କାବ୍ୟ-ଉପନ କାହିଁ ଲଭି-ଦୋଳାସନ
 କାହିଁ ସେହି ସୁଗୀତ ଗାପୁନ । ୨ ।

ବନ୍ଧୁବର ଦେ :

ସେ ରମ୍ୟ ଉଦ୍ୟାନ ଅଳ୍ପ ଦେଲୁ ଗନ୍ଧନ,
ଗଲୁ ସେ ଘଟନାରାଶି କାଳ-ତଟିମାରେ ଭ୍ରମି
ନିରାଶେ ଆଲୁଲ ଆଜି ମନ । ୩ ।

ବନ୍ଧୁବର ଦେ

ଅତୁଳ ସମ୍ପଦେ ଆଜି ଅଛୁ ମଗନ
ଛୁଣ୍ଡାଇ ସେ ପ୍ରେମ-ଦ୍ଵାର କରଇ ମୋତେ ଅନ୍ତର
ବିଷଦତ ସଦୃଶ ନୟନ । ୪ ।

ମାୟା-ମରାଚକା ।

କାମୋଦ-ଅଠତାଳୀ ।

“ଦଶିଲୁ ଜକନଳ ମାଲରତନତନୁ” ବୃତ୍ତରେ ।

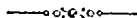
ମାୟା-ମୃଳଦୃଷ୍ଟିକା ଦେଖି ମନ-କୁରଙ୍ଗ
ଧାଏ ଅନଳେ ରବ-କାନନେ । ପଦ ।
ଧାମର ଯେଉଁକି ମାନସ-କୁରଙ୍ଗ
ଦୃଷ୍ଟିର ତେଜବି ଦୃଷ୍ଟିକା ଅନଙ୍ଗ
ଖେଳେ ବିମୋହନ ମାଳମାତରଙ୍ଗ
ଛନ୍ଦ ଉଠୁଲେ ମୃଗ ନୟନେ । ୧ ।
ବିଶ୍ରାମର ଯେବେ ଗନ୍ଧନ କାନନେ
କୁରଙ୍ଗ, ପାଦପ— ତଳେ ଶ୍ରୀନୁମନେ
ନାଚଇ ଦୃଷ୍ଟିକା ପୁଣି ତା ନୟନେ
ପୁଣି ଜନମେ ଆଶା ଜୀବନେ । ୨ ।
ମରାଚକା ଦେଖି ନ ଭୁଟଇ ଆଶା
ଧାମର ନରତେ ଦୃଷ୍ଟିର ପିୟସା

ହୁଅଇ ଜୀବନ ବିଷାଦେ ବିବଶା
 ଜା ଚିତ୍ତେ ଶକତି ମେଳେ । ୩ ।
 ଅଛି କୋ ବିଷ- ପଦ-ସନ୍ତୋଷର
 ପୂର୍ବରୁ ବିମଳ ସୁଖୀନର ମେ
 ଯାଅ ମନ-ମୁଗ ଆଶା-ତୃଷ୍ଣା ଦର
 ସେ ପୂର୍ବ ମଧୁମୟ ଜୀବନେ । ୪ ।

ଅସାର ସଂସାର ।

“ସଜିନ, ଆମରେ ଅଙ୍କେ ବସରେ” ବୁଝେ ।
 ମାନସ ! ସଂସାର, ଅଟେ ଅସାର,
 କେ ବୋଲେ ଏହା ‘ସଂସାର’ । ପଦ ।
 ଅତଳ ଅକୂଳ ଅଟେ ଏ ଭବ-କାସାର,
 ନ ପାରଇ କୁହେ କୂଳ ଲବଣ ଆଶାର । ୧ ।
 ମନେ ଦିଏ ଭାବ ପଥ-ରାସର ବିସାର,
 ନିରନ୍ତର ଅନୁଳିତ ହୁଏ ସଦା ସାର । ୨ ।
 ନିରନ୍ତେ ବରଷୁଅଛି ସେସବୁ ଅସାର,
 ମାନସ-କମଳଚିତ୍ତେ ବିଷାଦ-ଭୁଞ୍ଜାର । ୩ ।
 ପ୍ରଦୋଷେ ମଳିନ ସନ୍ଧ୍ୟା କୁସମ ଉଷାର,
 ଶଶିକେ କରେ ଜୀବନ ‘ମର’ ନାମ ସାର । ୪ ।

ବର୍ଷ ।

“ସେନାକ୍ତେ ସେନେ ଅମ୍ଭେ କହୁଲୁଁ ଗୋ” ବୃତ୍ତରେ ।

ହେଲୁ ବରଷାକାଳ ପ୍ରବେଶ ହେ,

ଲୁହଲେ ଘନେ ଦିଶି ଧୂସର ହେ । ପଦ ।

ନିରନ୍ତେ ନାରାୟଣ ବରଷେ ନାରାୟଣ

ଲଭା ପାଦପ ହେଲେ ହରଷ ହେ । ୧ ।

ନୀଳ ଜଳଦ ଅଙ୍ଗେ ଶେଲେ ବିକ୍ରମରଙ୍ଗେ

ଚପଳା ଦୋଳ ପ୍ରେମଭୁଜାସ ହେ । ୨

ଗମ୍ଭୀରସ୍ବନେ ଘନ ଗରଜେ ଘନଘନ

ହେଲୁ ପୁଲକେ ନାଥ ବିକାଶ ହେ । ୩ ।

ଉଦ୍ବେଗେ ଜପାକୁଳ ଗମନ୍ତି ଲଦେ କୁଳ

ମୀନକୁଳ ଅଲୁଲମାଳସ ହେ । ୪ ।

ନୟନମନଲୋଭା ଦେଖି ଅଟଣା ଶୋଭା

ସୁରମ୍ୟ କଣ୍ଠଲୁପ୍ତଦାସ ହେ । ୫ ।

ଶାଖୀ ଶାଖାରେ ଶିଖି ନାଚେ ଚିତ୍ରଶ୍ର ଚେତ

ଉଜ୍ଜାତେ ଦୋଳ ମଦେ ଅବେଶ ହେ । ୬ ।

ରାବେ ଗାନ୍ଧନେ ଭେଦ ତାକେ ହର୍ଷେ ତାହୁକ

ଉଲ୍ଲସିତ କୃଷକ ମାନସ ହେ । ୭ ।

ଦିନେ ଜମିର-ବାସ ଧରଣ ସୁମବେଶ

ହୁଅଇ ବରଷାବର ଧୋଳ ହେ । ୮ ।

ଗ୍ରୀଷ୍ମତାପିତ ମଣ୍ଡ ମହାନନ୍ଦେ ଦସର

ପିଇ ଶୀତଳ ପଦ୍ମ-ପୀୟୁଷ ହେ । ୯ ।

— ୦ + ୦ —

ବିରହେ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ଖେଦୋକ୍ତି ।

ବର୍ଷାକାଳ ।

“ମୋ ରାଣ ପରାଣଧନ” ବୃତ୍ତରେ ।

ହେଉଥିବ ଆଲୁଲିତ ପ୍ରିୟ ମାନସ-ସାରଙ୍ଗ,
ଦେଖି ଏ ବରଷାକାଳ ମାନଗଗନେ ସାରଙ୍ଗ । ପ ୩

ଦେଖ ହେ ଭାଇ ଲକ୍ଷ୍ମଣ,

ସାରଙ୍ଗେ ଚଞ୍ଚଳମନ

ସାରଙ୍ଗ ଦେଖି ଲୋଡ଼ନ୍ତି

ଭଗ୍ନେ ପାଦପ ସାରଙ୍ଗ । ୧ ।

ସାରଙ୍ଗେ ସାରଙ୍ଗମୁଖେ

ଦିଅନ୍ତି ଜୀବନ ସଖେ

ସାରଙ୍ଗକବଳେ ପଡ଼ି

ଆଲୁଲେ ରାବେ ସାରଙ୍ଗ । ୨ ।

ସାରଙ୍ଗ ତେଜ ସାରଙ୍ଗ

ଚୁଲେ ମାଲିକ ସାରଙ୍ଗ

ସାରଙ୍ଗସୁନେ କାତର

ସାରଙ୍ଗମଦେ ସାରଙ୍ଗ । ୩ ।

ଖେଳଇ ସରେ ସାରଙ୍ଗ

କ ରମ୍ୟ କାନ୍ତି ସାରଙ୍ଗ

ସାରଙ୍ଗ ସାରଙ୍ଗ ତେଜ

ହେଉଲେ ଜନେ ସାରଙ୍ଗ । ୪ ।

ସାରଙ୍ଗ କାନ୍ତି ସାରଙ୍ଗ

ଦିନ ଅସଲ ସାରଙ୍ଗ

କମ୍ପାଏ ବରହୁଦ୍

ହାତେରେ ସାରଙ୍ଗ । ୫ ।

ଭୁବ୍ଧ ।

ସିନୀ “ନଟ୍ୟାଗଣୀ ଯେଗିନୀ କାମେନୀ” ବୃତ୍ତରେ

ପ୍ରେମ-କମଳେ ବିମଳ କମଳ ହେ,

ପ୍ରେମିକ ହୃଦୟ-ବନେ କମଳ ହେ । ୧ ।

ମନ ବସନ୍ତେ, ବସନ୍ତ ବସନ୍ତେ,

ଜୀବନ-ତହିନୀ ଗାରେ କମଳ ହେ । ୨ ।

ଚେତନା-ତପନେ ଭୁବ୍ଧ ତପନ

ହୃଦୟ-ସଲିଳେ ଭୁବ୍ଧ ସଲିଳ ହେ । ୩ ।

ମାନସପ୍ରଭ ।

ଭୈରବୀ-ଆଦିତ୍ୟ ।

ପାମର ମନ, ସଞ୍ଜିକ ଅଟେ ଜୀବନ ରେ । ପଦ ।

ପ୍ରଭାତେ ହସି ଯେବନ ପ୍ରଦୋଷେ ହୁଏ ମଳିନ

ସୁଷମାମୟୀ ସୁମନ ରେ । ୧ ।

ଖେଳି ଗଗନେ ଯେବନ ଗଗନେ ହୁଏ ବିଲୀନ

ସୁମଧୁର ବଞ୍ଚୀସନ ରେ । ୨ ।

ଲଭି ଆସାର ସମ୍ପାଦ ଜଳବିନ୍ଦୁ ଦୋଇ ଜାତ

ମିଶାଇ ଜଳେ ଯେବନ ରେ । ୩ ।

ସାରଙ୍ଗ—ମୃଗ, ମେଘ, ଛତ୍ର, ଗନ୍ଧକ, ସିନ୍ଧୁ, ହସ୍ତୀ, ଦୂର, ଭ୍ରମର, ପୁଷ୍ପ, ମଦନ, ମୟୂର, ହଂସ, ବସନ୍ତ, ଚନ୍ଦନ, କର୍ପୂର, ମଦନ ଓ ମଦନରେ, ଛତ୍ର ଓ ବଞ୍ଚ, କୃଷ୍ଣ, ଶକ୍ତି

ଅନନ୍ତ ପଦନଳନ ସଙ୍ଗତେ ହୁଏ ମିଳନ

ଘନେ ବିଚ୍ଛୁଳ ସମାନ ରେ । ୪ ।

ପ୍ରାଣ ଦେଉଛି ଅଳ୍ପ ।

ରେଖପୁ—ଅଠତାଳୀ ।

ପ୍ରାଣ ଦେଉଛି ସତତ ଅଳ୍ପ

ଭବ-ପାରବୀରେ ସନ୍ତର ସନ୍ତର

ମଗନ ବିଷାଦ-ସଲିଳ । ପଦ ।

ମଦ-କର୍କଟ ମାର୍ଯ୍ୟାଦ୍ୟ-କ୍ଳମ୍ବିର

ଲୋଭ-ରାଗବମ୍ବର ଚମ୍ବିର

ଦେଖାଇ ଭ୍ରଷଣ ବିକଟ ଦଶନ

ମାନସ କରନ୍ତି ବିହ୍ୱଳ । ୧ ।

ପଛେ ଗୋଡ଼ାଇଛି ମୋଦ-ତରଙ୍ଗ

ଆଗେ ପଶା ଟେକି କାମ-ଭୁଜଙ୍ଗ

ପୁଣି ପାରବୀର ଗରଭେ ଜଳୁଛି

ଭ୍ରମବେଶେ କୋଧ-ଅନଳ । ୨ ।

ଅଉ ନାହିଁ ବାହୁ ପାଦେ ଶକତି

ଦେବି ଏଥୁ ନିଜବଳେ ମୁକତି

କେନ୍ଦ୍ର ନାହିଁ ମୋର ରସକ ଏକାକେ

ଭରସା ହୃଦୟ-ସମ୍ବଳ । ୩ ।

ହୃଦ-ସମ୍ବଳ ଜଗତଜୀବନ !

ଆଜି ତାଙ୍କେ ତବ ଦାନ ସନ୍ତାନ

ଦଥ ପଦ-ତଣ୍ଡ ଦେବି ଏଥୁ ପାରି

ଦେ ବିଭୁ ଭକ୍ତଦୟାଳ । ୪ ।

ଶ୍ରୀମତୀ ଜୀବନ ।

ଶ୍ରୀମତୀ ଜୀବନ କାହିଁ ଶେଷକେ ହୁଏ ଲାଜ,
କାହିଁ ଆସେ କାହିଁ ଯାଏ ନା ମିଳଇ ଦରଶନ । ପଦ ।
କମଳଦଳରେ ଜଳ ପରାସ୍ତେ ଉଲ ଉଲ
ଯଥା ଜଳେ ଜଳବନ୍ଧୁ ଅବା ମୃତୁ ବଶୀଷ୍ଠନ । ୧ ।

ଶରତ ।

ସୋମ—ଅଦିତାଳ ।

ବୃତ୍ତିର ଶରଦକାଳ ଧୀରେ ଧୀରେ ଆସେଲା,
ନିଶାନ ଭୂଷଣେ ମସ୍ତା ମନେ ମନେ ହସିଲା । ପଦ ।
ସ୍ବଚ୍ଛ ସମାଳ ବିମଳ ସୁରସ ସରସୀଜଳ
ରମ୍ୟ କୁମୁଦ କମଳ ଆନନ୍ଦେ ବିକଶିଲା । ୧ ।
କମଳବନେ ଭ୍ରମର ମଧୁରେ କରେ ଝଙ୍କାର
ପ୍ରକୃତିସମ୍ପଦେ ସୁଖେ ହଂସ ସରେ ଝେଲିଲା । ୨ ।
ଧାନୀହେତୁ ସୁଶ୍ୟାମଳ ମୃଦୁବାଦେ ଉଲ ଉଲ
ଭରଜେ ଭରଜେ ରଜେ ମହାନନ୍ଦେ ନାଚିଲା । ୩ ।
ଅବାନତ ଫଳଭରେ ଶାରଦ ଧାନ୍ୟ କେବାରେ
ଶ୍ୟାମଳ ଅଦମା ଶୁଭ୍ର କାଶ-ବାସ ପିଇଲା । ୪ ।
ଭାରି ଚମ୍ପକ ମାଳତୀ ପ୍ରକାଶନ୍ତି ରମ୍ୟକାନ୍ତି
ବିଭର ସୁବାସ ବାତ ଧୀରେ ଧୀରେ ଦହିଲା । ୫ ।
ଭଗନେ ଜଳଦହଣି ସଙ୍ଗରେ ଦହର ଶଶୀ
ଉଡ଼ୁଳ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା-ବସନେ ଧର ଅଙ୍ଗ ଭୂଷିଲା । ୬ ।
ଶାରଦ ଭୂଷଣେ ମସ୍ତା ମନ୍ତ୍ର ଶରୀର ହସର
ପାଦପେ ଶରଦ-ଗୀତ ବିଦଳମ ଗାଇଲା । ୭ ।

ପ୍ରଭାତେ ନଳିନୀପ୍ରଭ ।

ସୋମ-ଆଦିତ୍ୟାଳ ।

ହସ ରେ ନଳିନୀ ଅଳି ନୀତି ମନସମୀରେ । ପଦ ।
 ଦେଖ ରେ ପ୍ରାଚୀନଗନେ ଅସନ୍ନ ଅନନ୍ଦମନେ
 ତରୁଣବେଶେ ଅରୁଣ ହସେ ହସି ମଧୁରେ । ୧ ।
 ଯାଇ ତ ଥିଲେ ବିଦେଶ ଲଭିଣୀ ବରୁ ଆଦେଶ
 କରୁଛୁ ମୁଖ ବିରସ କର୍ପି ଅଭିମାନରେ । ୨ ।
 ତାଙ୍କ ଆଗମନବାଣୀ ବିହଙ୍ଗମ-ଦୂତ ଅଣି
 ଜଣାଏ ବିନୟଗିରେ ଶୁଣି ତୁ ହରଷରେ । ୩ ।
 ଯିବୁ ତୁ ସକାନ୍ତି-ବାସ ଧର ତୁ ରୁଚିତବେଶ
 ଦେଖିଣ ପତି ସନ୍ତୋଷ ହୋଇବେ ମାନସରେ । ୪ ।

ଜାହାଜ ।

ଭୈରବ — ଏକତାଳୀ ।

ହୃଦୟହାରଣୀ ଜନନୀ ଜାହାଜ ! ପାପ-ତାପ-ବିନାଶିନୀ ।
 ତର ମା ! କରୁଣା ଦାନସ୍ଥାନପ୍ରଭ ପୂତପଦପ୍ରଦାୟିନୀ । ପଦ ।
 ଅବଗାହୁ ତବ ଶାନ୍ତିମୟ ନାରେ
 ସୁଖୀ ସର୍ବମହାମୁନି,
 ଭାଗ୍ୟବଳେ ତୋତେ ଲଭି ଗୋ ଜନନି
 ସୁଖୀ ଭାବତଥବନା । ୧ ।
 ଭାଗ୍ୟବଳେ ସୁଖେ ବିହରନ୍ତି ଭୋଲେ
 ତୋ ଗାରେ ହରି ହରିଣୀ,
 ମଧୁମୟ ଅଙ୍ଗେ ଖେଳନ୍ତି ନିଶଗଙ୍କେ
 ସୁଖେ କୁର୍ମ ମାନିଷ୍ଠେଣୀ । ୨ ।

କୁନେକୁ ନିନ୍ଦଣ ଚୋ ସୁନରକାନ୍ତ
 ନୟନ-ମନ-ମୋହିନୀ,
 ବେଉଁ ଭାଗ୍ୟ ଲେ ଲଭି ତୋର ଅଳ୍ପ
 ମାତା ହିଲେକତାରଣୀ । ୩ ।

ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ-ସାଗରେ ମାନସ ମଗନ
 କହ ମା ! କଳନାଦିନୀ,
 ଶ୍ରୀପଦ-ନାବେଁ ପ୍ରବଣ ବିପରୀ
 ଦେଲୁ ତୁ ମୃତ୍ୟୁମାମିନୀ । ୪ ।
 ଜୟ ମା ! ଜୟ ମା ! ହରମନୋଭମା !
 କଳକଳୁଷହାରଣୀ,
 ହାତ ମା ! ହାତ ମା ! କରୁଣହୃଦୟ
 ନରକପଥବାରଣୀ । ୫ ।

ଜାଗ !

ଦକ୍ଷିଣକାମୋଦା — ଅନ୍ତତାଳୀ ।

ଜାଗ ସନ୍ତୋଦରଗଣ ! ଜାଗ ନଗନ ସାବଧେ,
 ନବଦଳ ବୁଦ୍ଧି ଧୁବି ସୁଦ୍ଧି ଧରଣ ମାନସେ ! ପଦ ।
 ଦେଖ ମାତୁତୁମ୍ଭେ ଦଶା ବିଷାଦଭରେ ବିବଶା
 କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଶୀର୍ଣ୍ଣ ତନୁ ନାହିଁ ମନେ ସୁଖ ଲେଖେ । ୧ ।
 ଦେଖ ତବ ଦେଶ ନାଶ ପାପେ ସବେ ହତଶିଶୁ,
 ସୁଖିଆ ଅଭାବୁଁ ଯିବା ଅଛନ୍ତି ଏ ଗୁଳବେଶେ । ୨ ।
 ବାସନା ବିଳାସେ ପଡ଼ି ନିଜ କର୍ମଫଳ ଦୃଢ଼
 ନ ଯାଅ ନ ଯାଅ ଭ୍ରମ ! ନ ଯାଅ ସେ ପାପଦେଶେ । ୩ ।

(ଦେଖ) ପୂରୁବ ଜାତିକଳାପ କରନ୍ତି କେତେ ବିଳାପ
 କାଳବଳେ ବିକଳାଙ୍ଗ ଦୁଃଖେ ଝୁରନ୍ତି ହତାଶେ । ୪ ।
 ଶୁଦ୍ର ମନୁ ‘ଅନ୍ଧ’ କାର ଶୁଦ୍ର ପାପ ଦୁର୍ଗୁଣ
 ଭାଇ ଭାଇ ସବେ ମିଳି ମାତ କର୍ମେ ପ୍ରେମାବେଶେ । ୫ ।
 ବୁଲି ଦେ କେଶରୀ ସର କର୍ମ-କାନନେ ବିହର
 ନାରୀ ଧମନୀ-ଶୋଭିତ ଉତ୍ସାହ-ତଡ଼ିତୁ ପରଶେ । ୬ ।

ତବ ଜୀବିତ ।

ଶକ୍ତିରଞ୍ଜନ—ଝୁଲ ।

ଜଗତଜୀବନ ହରି ! ଦେଖେଁ ଜଗତେ ବିହରି,
 ଖେଳେ ସଂସାର-ସାଗରେ ତବ ଜୀବିତ-ଲବଣ । ୧ ।
 ମନୋହର ହରିକାଳେ ହରି ବସି ତରୁଣାଳେ,
 ଗାଏ ତବ ଯଶୋଗୀତି ଭବୁକ ମାନସ ହରି । ୨ ।
 ତବ କରୁଣା ସ୍ଵର ନାଚଇ ବିଧିନେ ହରି
 ଖେଳନ୍ତି ଅନଳମନେ ସରେ ହରି ହରି ହରି । ୩ ।
 ଜାତକେବଳେ ବିହରି ଗାଏ ଯଶୋଗୀତି ହରି,
 ହସନ୍ତି ପ୍ରଜାଣି ହରି ତବ ପ୍ରେମେ ହରି ହରି । ୪ ।
 ଭୁମ୍ଭର ବିକ୍ରମେ ହରି ଭ୍ରମେ ଗହନେ ବିହରି
 ବସି ବନେ ତରୁଣାଳେ ଗାଏ ହରି “ହରି ହରି” । ୫ ।

ହରି = ବଧୂ, ବସନ୍ତ, ପିକ, ମୋହନ କର, ମୟୁର, ହଂସ, ମିନ, ଭେକ, ସମ୍ପରଣ,
 ବରଣ, ଚନ୍ଦ୍ର, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ସିନ୍ଧୁ, ଶୁକପତୀ । ଜାତକ = ବାସୁଦେବୋତ୍ତରେ ଯେଉଁ ବାଉଁଶର
 ସବୁ ନିର୍ଗତ ହୁଏ ।

ଶତରୁ ପ୍ରଭାତ । ୦

ସୋମ — ଅଦତାଳ ।

ଏ ନବ ଶାରଦ ଉଷା ଆସା କେତେ ରୁଚିତ,
ପିନ୍ଧିଛି ପ୍ରକୃତ-ରାଣୀ ଗୁରୁକନ୍ୟା-ଆମର । ପଦ ।
ମଞ୍ଜୁଳ ପାଦପତ୍ତାଳେ, ବସିଣୀ ଆନନ୍ଦଭୋଳେ,
ବିଦିତ ଗାଏ ସଙ୍ଗୀତ, ଆଦା କେତେ ମଧୁର । ୧ ।
କାନନେ ବିବିଧ ଫୁଲ, ବିକଶି ଦିଶେ ମଞ୍ଜୁଳ,
ରମଣୀ ଲଜା ପତର, ବନ୍ଧେ ଧୀରେ ସମୀତ । ୨ ।
ବନ ଗରି ସୁଗନ୍ଧାମଳ, ସରବେ ହର୍ଷେ ପ୍ରସୁହି,
ମଧୁରେ କରେ ମଶକ, ତୃଣବନେ ଝଙ୍କାର । ୩ ।
ହସନ ସରେ ନଳିନୀ, ହସେ ସରେ ଲୁମ୍ବିନୀ,
ଆନନ୍ଦ-ସଲିଳେ ଏବେ, ଫୁଟି ହୃଦ-ସାଗର । ୪ ।

ରଙ୍ଗଶୀ ଲତା ।

ଝିଞ୍ଜିତ — ଝୁଲି ।

କୁଚର ରଙ୍ଗଶୀଳତା
ଖେଳେ ଭରଣେ ଭରଣେ,
ଜଡ଼ିତ ହୋଇଛି ସୁଖେ
ପାଦପ ସଙ୍ଗେ କ ରଙ୍ଗେ । ପଦ ।
ସମୀର-ମଦନଶରେ
କମ୍ପୁଅଛି ଧୀରେ ଧୀରେ,
ଝୁଲୁଛି ଲୁପ୍ତମନ୍ଦାସ —
ସୁଧା ତା ଅଙ୍ଗେ ସୁରଙ୍ଗେ । ୧ ।

ପୁରୁ ପଞ୍ଜିର-ବସନ

କରଅଛି ପରଧାନ,

ପ୍ରପୁରୁ ପାଦପ ସୁଖେ

ପ୍ରେମ ଅବେଗେ ତା ସଙ୍ଗେ । ୧ ।

ନିଜ ସେନାପ୍ରଭ ପ୍ରତାପ ସିଂହଙ୍କ ଉକ୍ତି ।

ନିପୁଟା ।

“ଏ ଘନକାଳରେ କାନ୍ତ କର ଯା ଗଲେ ଏକାନ୍ତ” ବୁଝିଲେ ।

ଜାଗ ହେ, ଉସ୍ତାଦେ ମାତ ପାହୁଲା ଜଡ଼ିତା-ଘଡ଼ି,
ହୁଅ ହେ କୁମାରପାଣି ନାଶିବା ରଣେ ଅରୁଦ । ପଦ !

ଦୁରନ୍ତ ମୁଣ୍ଡ ଯବନ ହରିନେଲ ମାନ ଧନ
ବଳୀ କେଶରୀ ଅନେ ନେଲଣ ଭାରିଲେ ଶୂନ,

ସହବ କି କେଶରୀ, ମାନମେ ଭାରି ଧରି,

ହୃଦୟ ଶ୍ରେର କର, କରତା ପରିହର,

ଭାବୁ ଶୂକର ପରି, ଘନସ୍ଥାନତାଦର,

ତେଜଶ ଅହଂକାର ପଥର କର ଭାରି । ୧ ।

ଲଭି କେଶରୀ ଜନମ ଦୃଢ଼୍ୟ ଗୁନ ଶୂନ ସମ
ପାଳଲୁ ଶୂନଧରମ ସେ ମାନସିହ ଅଧର

ଦୃଶିତ ତା ପଥରେ, ଶୂଳିବ କି ହେ ଧରେ,

ବହୁବ କି ଆଦରେ, କଳଙ୍କଭାର ଶିରେ,

ମନେ ପଡ଼ିଲେ ବାରେ, ହୋଧେ ଜୀବନ ଥରେ !

ହୁର ହୃଦୟେ ବାରେ ସେ ନାଶ ଦୂର୍ଗନ୍ଧ । ୨ ।

ହୁର ହେ ପୂର୍ବବରନ, ହୁର ପୂର୍ବଗଭୂଷକ

ହୁର ହେ ରଘୁ ରାଜକ ହୁର ମେ ପଦ୍ମପାଣିକ

ଯୁକ୍ତ ଗଢୁନରେଣ, ହୃଦେ ନେଲେ କୁଳିଶ,
 କଲେ ସମନରେଣ, ଲଳେଣ ଦର୍ପ ନାଶ,
 ପଶୁନେ ଧର୍ମବଶ, ଧୂସିଲେ ଅଳ-ବିଶ,
 ଗାଢ଼ି ଆଜି ତାଙ୍କ ଜୀବନ୍ତ ଏ ଧରଣ । ୩ ।
 ପବିତ୍ର ସନ୍ନିପୁରୁଲେ ଜନମେଥର ସୁକାଲେ
 ଶୋଣିତବରାଜାଲୁଲେ ନାଚେ ଧମନୀ ଆଳୁଲେ
 ଧର ଦେ ଶଶି ଧର, ଦୋଳଣ ଦର୍ପିତ,
 ଭଗବାନଶୟନେ, ହୃଦ ଦେ ଅବସର,
 ନିଶା କରେ ମର, ଅଗା ବଳେ ମାର,
 ମାଲେ ଶିଳ ମଲେ ଶୁଭଗ ପରାପର । ୪ ।

ଭରତ ଭବନା ।

“ବାଜିଲୁଣି ଯେ ବାଜଣା ଜୀବନରେଣ” ବୃତ୍ତରେ ।
 ଭରତଭବନା ପଦ ବାରିଜନନା ଦେ,
 ଶୀତଳ ଶିଥିଳ ଆଜି କର୍ପା ଧମନୀ ଦେ । ପଦ ।
 ଜନମେଥରେ କି ସତେ ବାରଣସ ଏ ଭରତେ
 ସାର ନାମେ ଶୋକେ ଅଜି କାନେ ମେଦନ । ୧ ।
 ସତେ କି ଧନୁଷ୍ଟକାରେ ସମରେ ବାରହୁଂକାରେ
 ଭୟେ ହୁଏ ଚଞ୍ଚଳିତ ବନେ ହରିଣୀ । ୨ ।
 ଯୋଜନ ଭେଦ ଗମନ କରେ କି ସାର ନୟନ
 (ସେହି)ଦୃଷ୍ଟି ଭେଦଇ କି ଶର-ସହଦାମନା । ୩ ।
 କାହାନ୍ତି ସେ ବାରଣସ କାହିଁ ସେ ଅମୋଦ ବାଣ
 ନିରତେ ବ୍ୟସ୍ତତା ମାତା ଅଶ୍ରୁଲୋଚନା । ୪ ।

ହୃଦୟ-କନର !

ରାଗ ଡୋଡ଼ି — ଆଠତାଳୀ ।

ଦେଖ ହୃଦୟ-କନରେ, ହେ ସୁନେ !

ବିମଳ ଶୀତଳ ପୁର ପ୍ରେମ-ଝର

ଝରୁଅଛି ନିଗନ୍ତରେ । ପଦ ।

ସବିତାମୟୁଖେ ତରଙ୍ଗେ ତରଙ୍ଗେ

(ଶବ୍ଦ) ଇନ୍ଦ୍ରଧନୁ ଛକି ଧରେ,

ସେ ପ୍ରେମ-ହଲିଲେ ଚଇତନ-ମୀନ

ମନ୍ତ୍ରି ଖେଳେ ଧୀରେ ଧୀରେ । ୧ ।

ବିକଶି ସୁଷମ ଆନନ୍ଦ-କୁସୁମ

ଦିସେ ମାନସ-ଲଳାତେ,

ଜୀବନମୋଦନ ପରମସମ୍ପଦ

ଶାନ୍ତି-ସୁନାସ ବିତରେ । ୨ ।

ଦୋଳେ ଧୀରେ ଧୀରେ ନରମ-ପଲ୍ଲବ

ମୃଦୁ ପୁଲକ-ସମୀରେ,

ମାଧବମୋହନ ବିବେକ-କୋକିଳ

ଗାଏ ସୁମଧୁରସ୍ବରେ । ୩ ।

ମାର ଗଲେ ବିରୁ — ଚରଣକମଳ

(ଏହି) ମକରନଝର ଝରେ,

ଅସ ଅସ ଭ୍ରାମ ! ସନ୍ତୁରିବା ପୁଣେ

ଏ ପୀୟୂଷମୟ ମାରେ । ୪ ।

ସବିତା — ମୂର୍ତ୍ତି ଓ ନାରାୟଣ । ମାଧବ — ବିଷ୍ଣୁ, ମଧୁସୂଦନ ।

ଦାଲ୍‌କି ।

“ରେ କଞ୍ଜ-ଝଞ୍ଜନାସି କୁଞ୍ଜରାଗମନା ରେ” ବୃତ୍ତ ।

ହେ କବକୁଳଗୁରୁ ଭାବଜନନୀ ହେ । ପଦ ।

ହୋଇ ସରଦା ପ୍ରସନ୍ନା (ନିଜ) ଦିବ୍ୟନଳିଣୀ ବାଣୀ

ଜନ ଶବ୍ଦରେ କର ଅଶ୍ରୁ ପ୍ରଦାନ ହେ । ୧ ।

ନାଲ ସେ ବାଣୀ ମଧୁନେ ସ୍ଵରେ ଧୀରେ ଗମ୍ଭୀରେ

ଗାଉଛୁ ରାମଗୀତ ଜଗତମୋହନ ହେ । ୨ ।

ଶୁଣି ସେ ବାଣୀକାର ପୁଲକିତ ଭନପୁର

ଚନ୍ଦ୍ରବର ସକଳେ ଅନଳେ ଗମନ ହେ । ୩ ।

ସେ ପୁର ବାଣୀକାର କେତେ ମାଉସିକାର

ଏ ଭାବପ୍ରସନ୍ନରେ କରୁଛୁ ସଧନ ହେ । ୪ ।

ଧନ୍ୟ ସେ ଧ୍ୟାନ ଗାନ ଭେଦ ଭୁବ ପ୍ରାଣ ମନ

ବୁଝାଏ ମାନବକୁ ସୁନାଲ ସୁଜ୍ଞାନ ହେ । ୫ ।

(ଅଳ୍ପ)ଧର୍ମ ନାଟଜ୍ଞାନ ଶୁଦ୍ଧ ଅଜ୍ଞାନ-ଭିତ୍ତିରେ ବୁଡ଼ି

‘ଅନ୍ତ’ଗୁଣେ ଭରତ ରହୁଛି ଅଜ୍ଞାନ ହେ । ୬ ।

ଗୀତ ଗାନ ରାମନାମ ‘ଗୁଲ୍‌ଲେ ମେଘଧାମ

ପାଇବୁଁ ନାହିଁ ଆଉ ନବନାଟଜ୍ଞାନ ହେ । ୭ ।

ପ୍ରଧାନପାଠ ପ୍ରପାଠ ।

ରାମ ଶ୍ରୀ - ଅଠବାଦୀ ।

(ଏ) ଗରବର (ବିଜୁ) ମେଘୁର

ବନ୍ଦେ ଝରଝର,

ମହୋଦର, ପଥକଜନର । ପଦ ।

ଏ ପ୍ରଧାନପାଠ ଦେଇ ଶିର ଭାଙ୍ଗେଲନ କର

ଦେଖୁଛୁ ଦିନା ଶବ୍ଦର ଏହି ଦେବଦୁର୍ଗ ଗିରୀ
ବହୁ ସଦା, ମୂରତି ଗମ୍ଭୀର । ୧ ।

ସତେ କି ଏ ଦ୍ଵିଜଦର ଉପଶାନ୍ତ ନାରାୟଣ
ସୁନର୍ମଳ ଶ୍ରବଣର ପିଙ୍କଅଛି ସୁକୋପର
ଶ୍ୟାମବର୍ଣ୍ଣେ, ବିଶାଳ ସୁନ୍ଦର । ୨ ।

ନୁହେଁ ଦ୍ଵିଜ ପରକର ନୁହେଁ ଝର ଉପଶାନ୍ତ
ଯୋଗୀ ଯୋଗମଗ୍ନତର ନିଃସନ୍ଦେହ ପଦ ପିଞ୍ଜ
(ସେହେ) ନେହୁଁ ଝର, ପ୍ରେମ-ଅଶ୍ରୁଧାର । ୩ ।

ବିବିଧ ଶିଳା ଗୋରୁର ନାନାପୁଷ୍ପ ବିକଶିତ
ବହେ ଧୀରେ ଧୀରେ ବାଜ ପ୍ରାଣ ମନ ଉଲ୍ଲସିତ
ଦରଶନେ, ଶ୍ରୀକ୍ରି ହୃଦୟ ଦୂର । ୪ ।

ବସି ଲତାଦୋଳାସନେ କେବେ ମଧୁରଜାନେ
ମିଶାଇ ଝର ନିସ୍ଵନେ ରତ ବରୁ ଯଶୋଗାନେ
ଝଟାରିତ, ହୁଅନ୍ତ କଳର(ଏ) । ୫ ।

— ୦ + ୦ —

ଆସ ମା !

ଦେଶାନ୍ତ - ହିପୁଟା

ଆସ ମା ଭ୍ରାତେ ଅଳ୍ପ ଗଣାପାଣି ଭରତ ।

ବଜାଅ ମଧୁରେ ଗଣା ତିମ୍ବ ମା ଏ ଧରଣ । ପଦ ।

ସେ ଫୁଲ ମଧୁରଗାନ

ସେ ଧୀର ଚମ୍ପୂର ଦୁନ

ଭରତ ଅଙ୍ଗୁଳିତ

ନାଶ କରୁ ଝରିତ । ୧ ।

ଶ୍ରୀମଦ୍‌ବିଷ୍ଣୁ-ସ୍ତୋତ୍ର ଗୁଣା
 ବିଷ୍ଣୁ-ପଦ୍ମେ ଜୟତା
 କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଶ୍ରୀମଦ୍‌
 ଧରଣୀ ଶ୍ରୀମଦ୍‌ । ୨ ।
 ନାହିଁ ମା ପୂର୍ବ ବରଦ
 ନାହିଁ ପୂର୍ବ ଗୁଣବଦ
 କେବଳ ଶ୍ରୀମଦ୍‌ ନାମ
 ଶ୍ରୀମଦ୍‌ ଶ୍ରୀମଦ୍‌ । ୩ ।
 ଶ୍ରୀମଦ୍‌ ଶ୍ରୀମଦ୍‌ ଶ୍ରୀମଦ୍‌
 ଶ୍ରୀମଦ୍‌ ଶ୍ରୀମଦ୍‌ ଶ୍ରୀମଦ୍‌
 ଶ୍ରୀମଦ୍‌ ଶ୍ରୀମଦ୍‌ ଶ୍ରୀମଦ୍‌
 ଶ୍ରୀମଦ୍‌ ଶ୍ରୀମଦ୍‌ ଶ୍ରୀମଦ୍‌ । ୪ ।

ଶ୍ରୀମଦ୍‌ବିଷ୍ଣୁ ।
 ଶ୍ରୀମଦ୍‌ ଅଷ୍ଟାଦଶବ୍ରହ୍ମ ।
 ଏ ରମ୍ୟ ଶ୍ରୀମଦ୍‌ ଶ୍ରୀମଦ୍‌ ପଦ୍ମେ
 କି ଶ୍ରୀମଦ୍‌ ଶ୍ରୀମଦ୍‌ ପ୍ରକଟେ
 ଶ୍ରୀମଦ୍‌ ଶ୍ରୀମଦ୍‌ ବନ କନ୍ଦର
 ଶ୍ରୀମଦ୍‌ ଆସେ କି ଦଶାବଳୀ
 ଶ୍ରୀମଦ୍‌ କି ମୟ ?
 ପ୍ରକଟ ଆକାଶ ନୂତନ କହ । ୧ ।
 ଶ୍ରୀମଦ୍‌ ପ୍ରକଟନେଶେ ଶ୍ରୀମଦ୍‌
 ଶ୍ରୀମଦ୍‌ ପ୍ରକଟ ଶ୍ରୀମଦ୍‌

ଲୁଚିଲେଣି ନ ଭେଦେ ଦେବ ଶୈଳ

ପିଞ୍ଜର ମଳନବାସ ଗଗନ

ବିଦଙ୍ଗ ଭୟରେ

ଲୁଚିଅଛି ଯାଇ ନାଡ଼କୋଳରେ । ୬ ।

ବିନ୍ଦୁ ବିନ୍ଦୁ ଜଳ ଦେଲା ପତ୍ତ

ଭୟ-ବାରେ ଧସି ଡୁବି କାନ୍ଦି

ହସ ଘନଧାରେ ପଡ଼ି ସଲିଳ

ଢଳିଲା ଅବନୀ ଗନ୍ତାଘାତ

ଚିତ୍ତେଇଣି ଧସି

ନିଜ ପ୍ରାଣବନ୍ଧୁ ଜଳଦ ପରା ? । ୭ ।

କରେ ଅଭିଷେକ ସଲିଳଧାରେ

ବିବିଧ ବାଜଣୀ ବାଜି ସ୍ଵସ୍ଵରେ

ପଞ୍ଜର-ମର୍ଦ୍ଦଳ ଅନଳ-ଭେଷ

ନାଚେ ନାନାଛନ୍ଦେ ଲତା-ସୁନ୍ଦରୀ

ସମୟ ଜଣାଏ ।

ସୁଖ ଦୁଃଖ ଦୁଃଖ ସୁଖ ପରାୟେ । ୮ ।

ଶାରଦାବୃଷ୍ଟି-ଅବସାନେ !

“ସଖି, ଘନକୋଳରେ କୁଡ଼ୁକେ ଉଷର ଗୁନ” ବୁଝିବେ ।

ଧର, ହସେ ମଧୁରେ,

ଶାରଦା ବୃଷ୍ଟି ଅନ୍ତରେ ଅନନ୍ତଭରେ । ପଦ ।

ପରକାଶି ରମ୍ୟକାନ୍ତି ଦିଶି ବିଦିଶି ହସନ୍ତ

ଦୋଳଇ ଲତା ପତର ମନ୍ଦସମ୍ପ୍ରୀରେ । ୯ ।

ବସି ପାଦପଦ୍ମରେ ବରଙ୍ଗ ଗାଏ ସୁସ୍ରେ
 ହସଲ ଲୁପ୍ତମନ୍ଦା ମନୋହାରରେ । ୨ ।
 ନାଡ଼ ଦେଇ ପକ୍ଷୀଗଣ ଦୋଇ ଉତ୍ସାହପାଶ
 ଉଡ଼ିଲେ ପ୍ରୟୁକ୍ତିରେ ମାନବଭରେ । ୩ ।
 ଧରଣୀ ଅଙ୍ଗ ଶାନ୍ତିଲ ମନ ଜୀବନ ଶାନ୍ତିଲ
 ପ୍ରୟୁକ୍ତି ମାନସ ଯେନୁ ଶୁଭ ଅନୁରେ । ୪ ।

ଦୁର୍ଗାବତ୍ସ-ପ୍ରଭ ।

ପିଲୁ — ଖୋମଟା ।

“ଭୂମି ସଙ୍ଗେ ପୀରଇ କରି ମୋହନ” ବୃତ୍ତରେ ।
 ଧନ୍ୟ ରମଣୀମଣି ତୋର ଜୀବନ,
 (ତୋର) ଅଳକାରେ ଝଲିକେ ଯଶୋ-ରତନ । ପଦ ।
 ତବ ନାମେ ପୁଲକିତ ହୁଏ ଜୀବନ
 ନାଶକୁଲେ ଉଡ଼ାଇଲୁ ନାମ-କେତନ,
 ମାନ ମାନସେ ଧରି ଭାରତୀ ପରିହର
 ଦର୍ପେ ହୃଦୟ ଭରି କୋଟି ହରିଣୀ ପରି
 ଦମ୍ଭେ ବାରତାବର ସ୍ବରରେ ଅସ୍ତ୍ର ଧରି
 ସମଗ୍ରଭୂମି କଲୁ ମଣ୍ଡନ । ୧ ।

(ତୋତେ) ବେନବାର ରଣ-ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦେଲେ ପ୍ରସନ୍ନ
 ବେନବାର ଦାଶରଥ ମୁକ୍ତି ଯବନ,
 ଧରି ନବସାହସ ପୁଣି ଦେଲୁ ପ୍ରବେଶ
 ଧରି ତୁ ପୂର୍ବାବେଶ ଦେଲୁ ରଣେ ଅବେଶ

ହରିଣୀ — ସିନ୍ଧୀ ।

ଶେଷେ ଦୀର ସ୍ବକରେ ପଞ୍ଜରୀ କଲୁ ନାଶ

ମୁଦଲୁ ଲଜ୍ଜାଭରେ ନୟନ । ୨ ।

(ଅକ୍ତି) କାସ୍ତାନୀଶେ ଶୁଣି ତୋର ଏହି ବଚନ

ବୋଲନ୍ତି ଅଳୀକ ଏକା କବିସ୍ବୟନ,

ହୃଦୟେ ନାହିଁ ବଳ ମାନସ ଟଳମଳ

ଶୃଙ୍ଗାଳ ଘର ଶୁଣି ଦୂର ଭ୍ରମେ ବହୁଳ

ହୃଦ-ସର କମ୍ପାଏ ସଦା ଭାରୁଚାଳିଲ

ଅଭୟ-ନାରେ ଛନ୍ତି ମଗନ । ୩ ।

କଳ୍ପନା-ନୟନେ ଅକ୍ତି କରେ ଦର୍ଶନ

ଉପାଦେ ପୁଣି ତୋର ରମ୍ୟ ବଦନ,

ସ ସୁରମାନ୍ବରଇ ସୁଦ୍ଧ ନୟନଜ୍ୟୋତି

ହୃଦେ କରେ ଉତ୍ସାହ— ଲଭଣୀ ଉତ୍ତପତ୍ତ

ଧନ୍ୟ ମା ଦୁର୍ଗାବତ ! ଧନ୍ୟ ମା ଦୁର୍ଗାବତ !

ଘୋଷିବ ଚରଦନ ଭୁବନ । ୪ ।

ମାତୃପ୍ରିୟାପୁତ୍ର ପଦ୍ମାବତୀର ଉକ୍ତି ।

ଅଦିତ୍ୟ ।

ସନ୍ତାନ ତେ, ଅଛୁଲେ କାଳର ଅକ୍ତି ଜୀବନ,

ଭଗବାନଙ୍କ ଦଶା କର ଅବଲୋକନ । ପଦ ।

ନ ଜାଣନ୍ତି ନିଜ ଧର୍ମ ନ ଜାଣନ୍ତି ନିଜ କର୍ମ

ଆଜ୍ଞାନ-ଭ୍ରମେ ସବେ ସବେ ଛନ୍ତି ମନେ । ୧ ।

ଅସମ୍ଭାଳ ମନ ଧନ ବହୁଳ ସଦା ଜୀବନ

ଛିକେ ମହାବଳାବେଶେ ହୃଦେ ଶ୍ରେମ ରଚନ । ୨ ।

ଉତ୍ସବ ବଦନ-ନଳନ ବିଷାଦେ ଦଶେ ମଳନ
 ଶିବା ସେ ଗଣ୍ଡମଣ୍ଡଳ ଛନଛନ ନୟନ । ୩ ।
 ଦେଖି ଦୁହିତାଙ୍କ ଦଶା ବିଷାଦଭରେ ବିବଶା
 ଆକୁଳେ ଭାରତମାତା କରେ ଦୁଃଖେ ସ୍ବେଦନ । ୪ ।

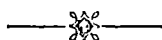
ପଦ୍ମାବତୀପ୍ରତି ମାତୃପ୍ରେୟାର ଭକ୍ତି ।
 ସଜନ ରେ, ଶୁଣିଲଗାମିନୀ ଜାଲ-ତଟିନୀ,
 ତ ଥିଲା କି ଲୋ ଆଜି ଏ ଭାରତଅବନୀ । ପଦ ।
 ଜନମ ଲଭି ସକାଳେ ଖେଳୁଥିଲେ ଏହା କୋଳେ
 କେତେ ମାନବତା ସଜ ପତିବ୍ରତା କାମିନୀ । ୧ ।
 ଦୟା-ସମା-ଜ୍ଞାନବନୀ ପତିବ୍ରତା ସୀତା ସଜା
 ମଣ୍ଡିଲେ ଭାରତଅଂ ରତ୍ନବିଶଳନୀ । ୨ ।
 ଜଗତ ଜନକ ଜନନୀ ବାନନେ ସାବଣୀ ଧନୀ
 କାନ୍ତେ କଲ୍ଲ ଜୀବନାନ ସିନ୍ଧୁ ଅଶ୍ରୁ-ଜୀବନୀ । ୩ ।
 ଧରଣ ଦରିଣୀବେଶ ସମରେ ହୋଇ ପ୍ରବେଶ
 ଅସ୍ତ୍ରକରେ ଯୁଦ୍ଧ କଲ୍ଲ ଦୁର୍ଗାବତୀ ମାନିନୀ । ୪ ।
 ସେ ସୁଖ ସମ୍ପଦଗୁଣି କେଣେ ଆଜି ଗଲ ଭାସି
 ଭାରତଲଳନାଗଣ ଦୁଃଖେ ଉଣୁଲେଟନୀ । ୫ ।

ସମା ।

ରେଗୁପ୍ତ---ଅଠତାଳୀ ।

ସ୍ବର ଜନକ ଜନନୀ-ଅନ୍ତରେ ।
 ଶ୍ରୀ; ଶ୍ରୀ-ହୃଦେ ଅସ୍ତି ଦେଶ ସମେ
 ମାତା ସେ ମେଘଜନମନ୍ତରେ । ପଦ ।
 ନାଶ ହେଉ ଅବକାର ମନସ୍ତୁ
 ଦର୍ଶ-ଦୁଷ୍ଟମ ହୃଦସ୍ତେ ବିକାଶୁ

ପ୍ରେମ-ହେମବାର ଦୋଳାଇ ଗଲାରେ
 ଖେଳ ସୋଦର ହୃଦୟ-ପ୍ରାନ୍ତରେ । ୧ ।
 କର ଗୁରୁଜନ ମନ ଭଞ୍ଜନ
 କର ବନ୍ଧୁ ଉତ୍ତମାନ ଭଞ୍ଜନ
 ଏବତା-ପାଶରେ ବାନ୍ଧି ପ୍ରତିମନ
 ଖେଳ ଦବାରଜନା ମୋ ଚିତ୍ତରେ । ୨ ।

ଯାଅ ବିଦଙ୍ଗ !

ଯାଅ ବିଦଙ୍ଗ ! ଉଡ଼ି ନାଲଗଗନେ,
 ଜଣାଅ କାରତା ମୋ ବନ୍ଧୁ ଶ୍ଯମରେ
 ମଧୁରଗାନେ । ପଦ ।
 ମୋର ପରାଣ କଲେ
 ଆଜି ବିରହାନଲେ
 ମୁହେଁ ହରଷିତ ସୁନ୍ଦର ଯାଦା ସ୍ମେତ-
 କାରି ସେବନେ । ୧ ।
 ଚନ୍ଦ୍ରାବୁଲ ଅନ୍ତରେ
 ଅବସାଦ ପ୍ରାନ୍ତରେ
 ଏକାକୀ ବସିଛି ମନୋହଃଖେ ଆଜି
 ଦବାବସାନେ । ୨ ।
 ପଶୁରକୁ ତୁ କାରେ
 ତାଙ୍କୁ ବିନୟରେ
 ମୋ ମନ ଗଢ଼ନ ତୋଷିବେ ବି ନାହିଁ
 ମଧୁବଚନେ । ୩ ।

ମୋର ମନୋଦେବନୀ
ବନ୍ଧୁ ଜାଣନ୍ତି ଯେନା
ଜିହ୍ଵା କିହ୍ଵା ବାରେ ଦେଲେ ମୋତେ
କରିବେ ମନେ । ୪ ।

— ୦*୦ —

ମାତୃପ୍ରିୟାପୁତ୍ର ପଦ୍ମାବତୀର ଉକ୍ତି ।
‘ରେ ଜୀବନ, ବନଜାସି ମୋର’ ବୁଝିଲେ ।
ରେ ସଜନୀ ! ମାନସ ବିବଶା
ଆଜି ଦେଖି ଭାରତର ଦଶା । ପଦ ।
ନ ଖେଳେ ଭାରତେ ଆଜି ଆନନ୍ଦ-ଲହରୀ
ଆଦୁଳିତ ପ୍ରାଣ କାନ୍ଦଇ ଭାରତ
ବିଷାଦ-ସରେ ସନ୍ତପ୍ତ । ୧ ।

କାନ୍ଦନ୍ତି ଲାଞ୍ଜିଆ ଆଜି କଳକଳସ୍ଵନେ
କାନ୍ଦୁଛନ୍ତି ଦୁଃଖେ ଦେଖି ବନଦଶା
ମୁଗଧୁକ ଉପୋବନେ । ୨ ।

କାହିଁ ବନେ ଶାନ୍ତିମୟ ତାପସଅଶ୍ରୁମ
ଯହିଁ ବେଦଗାନ ଶୁଣୁଥିଲେ ସୁଖେ
ବୃକ୍ଷେ କସି ବିହଙ୍ଗମ । ୩ ।

କାହାନ୍ତି ଯନ୍ତ୍ରିଯୁଗଶଅର-କରା-ହରି
(ସାର) ଧନୁ ଆମସ୍ତନେ ଟଙ୍କାର ନିସ୍ଵନେ
କମ୍ପେ ଉଠେ ବନେ ହରି । ୪ ।

ସୁଧାରେ ଅକ୍ଲୁଳ ଆଜି ଭାରତପରାଣ
ହେମ ରହୁଯୋଗେ ଦେଉଥିଲା ଯହିଁ
ଭକ୍ତସଦନ ନିର୍ମାଣ । ୫ ।

କ ଘେନି ସଜନୀ କହ ଭରତ ସନ୍ତାନ
 ଚେଇ ବୁଲି ବଳ ଉଦ୍ଘାତ ସଙ୍ଗତ
 ହରାଇଲେ ଧନମାନ । ୧ ।

ସୁଧାକର ।

ଝିଞ୍ଜିଛି ।

କପା ନାରବେ ନାଳଗଗନେ ଅଦେ ସୁଧାକର,
 ବବା ଭବୁଥର ମନେ ଅଦେ ସୁଧାକର । ପଦ ।
 ଧରଣୀକୋଳରେ ଶାୟିତ ଏବେ
 ଜୀବ ଜନ୍ମ କାଟି ଲଜା ସରବେ
 ଶାନ୍ତ ମାନସେ, ଦିବାନସାନେ ଅଦେ ସୁଧାକର । ୧ ।
 ବିଚର ସତତ ପୀୟୂଷକର
 ଉଦ୍ଘଳ କରଇ ବିଶ୍ଵ-ଉତ୍ସାର
 ସାର ରଜନୀ ପ୍ରଶାନ୍ତମନେ ଅଦେ ସୁଧାକର । ୨ ।
 ଲଭି ତବ କର ଦଶର ଡୋର
 ଶୟନେ ସୁପନେ ହସଇ ଧର
 ମଣି ଶରୀର ଶୁଭ୍ରବସନେ ଅଦେ ସୁଧାକର । ୩ ।
 କାହାର ଆଦେଶ ଘେନଣ ଶିରେ
 ଅବରତ ରତ ପରୋକାରେ
 ଭୁଲେ ପ୍ରହର ବିଶ୍ଵରବନେ ଅଦେ ସୁଧାକର । ୪ ।

କୁମୁଦିନୀ !

“ଜୀବେଶ୍ବର, ବନ୍ଧବ ମୁଁ କଥା” ବୁଝିଲେ ।

କୁମୁଦିନୀ ! ଦୟା ରେ ସୁଦୀର୍ଘ

ବାସ ଆନନ୍ଦେ ଧନ । ପଦ ।

ମାଲ ଗଗନେ ଆନନ୍ଦମନେ

ଦେଖ ତୋ ହୃଦମଣି । ୧ ।

ସୁଧାଂଶୁକରେ ଆନନ୍ଦଭରେ

ଦର୍ଶେ ଦେଖେ ଅବନୀ । ୨ ।

ପିଞ୍ଜ ବହନ କାନ୍ତି-ବନ୍ଧନ

ଶୁଭ ହୃଦହାରଣୀ । ୩ ।

ତୋ ଶୁଭ୍ର ଦଳ କେତେ ମଞ୍ଜୁଳ

ନେତ୍ର-ମଳ-ମୋହିନୀ । ୪ ।

ମୃଦୁ ସମୀରେ ନୀତ ସଖୀରେ

ସୋମ ଭୁଞ୍ଜିଲେନା । ୫ ।

ଗାଏ ଚକୋରୀ ତୋ ସହଚରୀ

ନଭେ ମଧୁଭାଷିଣୀ । ୬ ।

ତହିନୀ-ଧନା ।

(ଚନ୍ଦ୍ରନିବା)

‘ସୁବିଭକ୍ତମନ, କିଏ ନାଶିବ ତେ’ ବୁଝିଲେ ।

ମନମୋହିନୀ, ବଧୂରଜନାରେ

ଅନ୍ଧା ବି ଭୂତର ଅପଭୂତ ଛବି

ଧଳାଥୁଆ ଅଳ୍ପ ତହିନୀ ଧନା । ପଦ ।

ପିଞ୍ଜିଲୁ କୌମୁଦୀ ଉଜ୍ଜ୍ବଳ-ବାସ

କି ସୁନ୍ଦର ତାର ମଧୁର ହାସ

ଅନନ୍ତଭୂତାଳେ ନାଚି ତାଳେ ତାଳେ
 ଖେଳଇ ଚୁଟିରେ ଗୀତମାଳିନୀ । ୧ ।
 ଶଶୀ ପ୍ରଭବମ୍ବ ପଡ଼ି ତା ଅଙ୍ଗେ
 ଝଲକଇ ଜକଜକେ ବି ରଙ୍ଗେ
 ବଜା ହୋଇ ଅବା ଝଲକେ ଝୁଟିରେ
 ତାର କାନ୍ତି ନିନ୍ଦି ସଦୃଶମିନୀ । ୨ ।
 ବିସ୍ତାରିଛି ରମ୍ୟ ସୈକନ୍ତ-ଶେଷ
 ଚୁଣିଛି କି ଜହ୍ନ ସ୍ଵାରକରଜ
 ସୁମଧୁରସରେ ଅନନ୍ତବିହାରରେ
 ଗାଉଛି ସଙ୍ଗୀତ କଳନାଦିନୀ । ୩ ।
 ଗାଏ ଏ ମାଧୁରୀ ଦେଖି ଅନନ୍ତେ
 ଗଗନେ ଚକୋର ମଧୁରଜ୍ଵଳେ
 ହସନ୍ତି ସୁଲଳେ ଲିତାଦୋଳାସନେ
 ଅନନ୍ତେ କ୍ଷୁଦ୍ରମେ ମଧୁରାସିନୀ । ୪ ।

କୌମାରପୂର୍ଣ୍ଣିମା—ଅର୍ଦ୍ଧରାତ୍ର ।

କଳହଂସ କେଦାର ।

ଖେଳେ କି ରଙ୍ଗେ ଅତି ଶୋଭାଲହରୀ,
 ଛାଉଁଳ ଜନ ମନ-ରଚନ ହରି ସେ;
 ଦେଖିଛି କେତେ ଶୋଭା ମୋର ନୟନ,
 ଏ ମଧୁରବ କର ନାହିଁ ଦର୍ଶନ ସେ । ୧ ।
 ସୁନର୍ମଳ ପ୍ରଶାନ୍ତ ମାଳବତୀ,
 ମଧ୍ୟରେ ପୂର୍ଣ୍ଣିକା କବି ଶୋଭନ ସେ;
 ଲେଖୁ ସଦୃଶେ ଲୁଚି ତାରକାପତ୍ତି,
 ବନେ ଦେଖନ୍ତି ପତି ସୁରମ୍ୟକାନ୍ତି ସେ । ୨

ଭାଳଇ ସ୍ବଧାକର କର-ପୀୟୂଷ,
 ଦ୍ରବ୍ୟ ମହାନନ୍ଦେ ଦଶ ବଦଶ ଯେ;
 ‘ଚନ୍ଦ୍ରବିଧା’ ଦାସ ଜଳେ କି ନରେ,
 ଆନୋକେ ଦ୍ରବ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଧର ନାଭବେ ଯେ । ୩ ।
 ଅବା ଚଢ଼ିଶ ବହୁ ଚଳନ୍ଦାଳୀ,
 ତଥା ମନ୍ତ୍ରରେ ପୁଣି ପାରଦ ବୋଲି ଯେ;
 ରସାତି, ରଶ୍ମିନ୍ତୁ ଚହଁ ପୀୟୂଷ,
 ଦରଶନେ ମୋହନ ହୁଏ ମାନସ ଯେ । ୪ ।
 ପିନ୍ଧଇ ବସୁନ୍ଧରୀ ଶୁଭ୍ରବସନ,
 ଅବା ଲେପିଛି ହୃଦେ ସିତ ଚନ୍ଦନ ଯେ;
 ଅଥବା କରୁଁ ଜ୍ୟେଷ୍ଠା-ଅମୃତ ପାନ,
 ଲଭଇ ତାରକାନ୍ତ ମନମୋହନ ଯେ । ୫ ।
 କଳ୍ପନେ ! ରୂପା ଆଜି ତବ ପ୍ରୟାସ,
 ନାହିଁ ଶକତି ତବ ରୂପା ସାହସ ଯେ;
 ନୁହେଁ ଏ ଛବି ଅଟେ ବସର,
 ଖୋଲିଦେଲା କି ଧାତା ଶୋଭାବିଶ୍ରୀର ଯେ । ୬ ।
 ପ୍ରୟାସେ ମୁଖିନୀ ସରସୀନାରେ,
 ପ୍ରାଣେ ଦିଅ ବସନ୍ତ ଦରଶନରେ ଯେ;
 ଖେଳଇ ଭେଦ ଲମ୍ପି ପ୍ରଦାନକର,
 ଜାତୀୟଦେ ଖେଳେ ପ୍ରଭାବଦୟା ଯେ । ୭ ।
 ଦାନ୍ତମୁଖେ ପଡ଼ି ଏ ମଧୁଭର,
 ଦଶକ ଜକଜକ କି ମନୋହର ଯେ;
 (କବା) ପକ୍ଷି ଥୋପି ଥୋପି ମୁକୁତାଫଳ,
 କାନ୍ତି ସୁଖମା ତାର ଅତି ମଞ୍ଜୁଳ ଯେ । ୮ ।

ମହାରୁଦ୍ରସମୂହ ଦୋଇଣ ସ୍ଥିର,
 ରଜତଜଳେ ରଞ୍ଜିତୁ ପତର ସେ;
 ଶୁଭଲ ସମଧର ଝିଲିକିସନ,
 ନିଶା-ଲୁପ୍ତମ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲିତ ଅନଳ ସେ । ୯ ।
 ଦସେ ରଜନାଗରା ଅନଳଭରେ,
 ମୃଦୁ ସୁବାସ ଚନ୍ଦ୍ରଲ ମଧୁରେ ସେ;
 କ୍ରୀଡ଼ା କରନ୍ତି ପଥେ ବାଳକଗଣ,
 ସମଧୁରେ ସଙ୍ଗୀତ କର ଗାୟନ ସେ । ୧୦ ।
 ପାଦପଶ୍ଚୟ ଶଶିକରେ ଚିତ୍ତିତ,
 ପାଦପତଳ ଅଦା କେତେ ଶୋଭିତ ସେ;
 ଅସ୍ତି ଦେଶ କମଳେ କରୁଣାମୟି !
 (ଅଳ) ତବ ଶୁଭଗମନେ ହସନ୍ତ ମନ ମା ! । ୧୧ ।

ଦେମନ୍ତ !

କାମୋଦ -- ଅଠତାଳୀ ।

ରମ୍ୟ ଶାରଦ ଅନ୍ତେ ଉପଗତ ଜଗତେ
 ଉଦ୍‌ଘାଟନେ ମତ୍ତ ଦେମନ୍ତ ଦେ ! ପଦ ।
 ହିମ-ମୁକୁତାଦାର ଦଶଲ କି ସୁନ୍ଦର
 ପିଙ୍କି ଶ୍ୟାମଥଳେ ଜଗତ ଦେ । ୧ ।
 ବନ୍ଦେ ଧୀରେ ଉତ୍ତର- ଦର୍ଶୁ ଶୀତ ସମୀର
 ପରଶେ ଅଙ୍ଗ ଶୀତେ ଆରତ ଦେ । ୨ ।
 ତେଜ ଅନଳ ଜଳ ଆଦରରେ ଉତ୍ତଳ
 କଲେ ବସନେ ଅଙ୍ଗ ବରତ ଦେ । ୩ ।

ଦିଶେ ଚୁଚିତର ପଦ୍ମ ଧାନ୍ୟକେଦାର
 ଦେଖି ନୟନ ମନ ମୋହର ହେ । ୪ ।
 ଶାସ୍ୟ କାଟିଲୁ ସୁଖେ ମହାନନ୍ଦେ କୃଷକେ
 ଭୟାବହରେ ଦୋଇ ପ୍ରମତ୍ତ ହେ । ୫ ।
 କମଳନା ପଲଲେ ଦମ୍ଭ ହେଲୁ ଅକ୍ଷଳେ
 ହେଉ ତା ଗିରେ ହିମ ପଦ୍ମର ହେ । ୬ ।
 ହୃଦୟ ଗୁଣ ନିଜନ୍--- ବଦନ ଦରଶନ
 କର ନିଜନକାନ୍ତ ବ୍ୟସ୍ତ ହେ । ୭ ।
 କଦମ୍ବ ଶମୟେ ଭାସି ମହାଦେବେ
 ନିଶିରେ ଘଣ୍ଟଦଣ୍ଡା ପ୍ରମତ୍ତ ହେ । ୮ ।
 ଭାର ବକଟସ୍ଥାନେ ଭୁଞ୍ଜି ଉଷୁରେ ମନେ
 ସେ ରାବେ ନର ହୁଏ କମ୍ପିତ ହେ । ୯ ।
 ବିଦିଗଲୁ ରଜାରୋ ବେନ କାୟା ସଙ୍ଗରେ
 କଟକ ମାରି ପ୍ରେମେ ନିବିଡ଼ ହେ । ୧୦ ।
 ପ୍ରତ୍ୟେକ ନରମାନେ ରତ ହରିହରଜନେ
 ଶଙ୍ଖନାଦରେ ଦର ପୁରୁଷ ହେ । ୧୧ ।

କୌଶଳ ରମଣାପ୍ରତି ।

ଭୈରବୀ—ଝୁଲ ।

ବି ଘେନ ରେ ଦାମା ! ଦେଲୁ କଟାକ୍ଷ ଭାଳ,
 ମିଶାଉ ହ ସ-ପୀୟୂଷ, ମନେ କ ଭାଳ । ପଦ ।
 ନୁହେ ଏ ଉଚିତ ତୋର
 ମାନସେ କର ବିଚାର
 ନୁହଇ ମୁ ତୋର ଏହି
 କଟାକ୍ଷ ଭାଳ । ୧ ।

ତୋର ଏ କୁଟିଳରଙ୍ଗ
ନୁହେ ମୋ କାମନାସଜା
ନ ପଡ଼େ ତୋ ଦାସେ

ପ୍ରତିହାସ ଉଡ଼ୁଳ । ୨ ।

ତୋ ମୁକୁ କୁଟିଳ ଦାସ
କରି ଦେଲୁଣି ପ୍ରକାଶ
ଅଜ୍ଞାନେ ଲେପୁଛୁ

କଳ ବଦନେ କାଳ । ୩ ।
ହରାଣ ସଜାଉ-ମଣି
ପୋଡ଼ିଛୁ ଏ କାଳପଣୀ
ସୁଧାବ୍ରମେ ହେଉ—

ଅଳ୍ପ ଗଂଭୀର ବୋଲି । ୪ ।
ଶୁଭ ଏ ପାପ ଦାସନା;
କା-ଭୁକଣେ ଯବ ନା,
ପତି ପଦ-ପୁଣ—

କର ସ୍ଵରାଗୁ ବଳ । ୫ ।

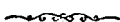
ଲକ୍ଷ୍ମଣପ୍ରତି ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ଉକ୍ତି ।

ରାଗ ପୁଷ୍ପ—ଅଦଳାଳ ।

ଉତ୍ସବେତ ଦେଲୁ ପ୍ରାଣ ଦେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ
ଜୀବନ-ଅଇଶା ସମ୍ପଦ-ବଇଶା
ମରବାରୁ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଦେ । ପଦ ।

ଭବନ ଭେଦଣ ସାଗର ଲଦିଣ
ସହଲୁ କେତେ କଷଣ । ୧ ।

ଦୋଳଦାନ ଅଛି କରୁଥିଲୁ ନିଜ
 ଶୋକ-ସିନ୍ଧୁ ସନ୍ତରଣ । ୨ ।
 ସେ ଶ୍ରମ ସକଳ ଦେଲେ ସଫଳ
 ପୁଲକିତ ହେଲା ମନ । ୩ ।
 ବୃଥାମଦେ ମାରି ମୂଢ଼ ଲବପତି
 ନେଲା ଜାନକୀ ହରିଣ । ୪ ।
 ସରନାସ ଲେଉ ବର କେଉଁ ଲଭ
 ଗଲା ଶମନସଦନ । ୫ ।

କହ ମା !

କଳହଂସ କେଦାର ।

କହ ମା ! ବ୍ରହ୍ମମୟୀ ବ୍ରହ୍ମବାଦନ,
 ହରାଇ ଦୟା ତବ ପଦ-ନଳିନୀ ଗୋ,
 ଦ୍ଵିଜସନ୍ତାନେ ଆଜି ଭବ-କାନନେ
 ବ୍ରମନ୍ତ ବଣା ଦୋଳ ବ୍ୟଥୁତମନେ ମା । । ୧ ।
 ଅଙ୍ଗନ-ଅନେକାରେ ଛନ୍ତି ମଗନ
 ହରାଇ ଜ୍ଞାନାଲୋକ ମାନ-ରତନ ଗୋ,
 ମାରିଣ ବୃଥା ମଦେ ନାମ-ସମ୍ପଦେ
 ପଦ ପଦକେ ପଡ଼ୁଛନ୍ତି ଦିପଦେ ଗୋ । ୨ ।
 ହରାଇ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଦୟା ଶମା-ରତନ
 ହରାଇ ବୁଦ୍ଧି ସିଦ୍ଧି ସୁଧି-ସଦନ ଗୋ,
 ଚେଜଣ ଶମ ଦମ ବେଦଧନ
 ପଡ଼ିଉଥି-ଶାସନେ ଅଧ୍ୟାତ୍ମମନ ଗୋ । ୩ ।

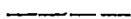
ଭୁଲିଣ ପର ଉପକାର ମହିମା,
 ହରାଇ ମନୁ ମାନ ଜ୍ଞାନ-ଗାରମା ଗୋ,
 ଭ୍ରମୁଅଛନ୍ତି ଧାନଜାନବେଶରେ
 ମାୟା-ମୃଗତୃଷ୍ଣିକା ଦରଶନରେ ଗୋ । ୪ ।
 ନାହିଁ କି ମାର ! ଆଉ ଭାଗ୍ୟେ ସୁଦଶା !
 କି ପୁରବ କି ହୃଦ-ପୋଷିତ ଅଶା ? ଗୋ,
 କି ଦେବ କି ଭୂଦେବ ନାମ ସଫଳ
 କି ଦେବେ କି ମା ! ଦ୍ଵିତୀୟ ଯଶସ୍ୟାଳ । ୫ ।

କୌଣସି ଲଳିତାବ୍ରତ ।

ଲଳିତାବ୍ରତ--ଅଠତାଳୀ ।

ରେ ଲଳିତା, କି ଘେନ ଏତେ ଛଳିନୀ,
 ତୋ ହାସରେ ପରାଜିତ ମୋ କଳିନୀ । ପଦ ।
 ଶ୍ରେଷ୍ଠେଷ ବିଷ-ବହୁଷା ସିଂହାସନେ ସ୍ଵେଦ-ବାସ
 ବୁଝା ଅଟେ ସିନା ତୋର ଏହି ଲଳିନୀ । ୧ ।
 କି ଜାଣୁ କି ଶିଖାଷାଙ୍ଗି (ତୋ) ନୟନସଙ୍ଗୀ ଭୂଜିଙ୍ଗୀ
 (ତୋର) ଜୀବନେ ଦଂଶୁଛୁ ଲର ତୋ ଶରଣା । ୨ ।
 ରଖିଛୁ ହୃଦଭଣ୍ଡାରେ ସର୍ବ-ଧନ ମୁଁ ଆଦରେ
 ଦାସନା-ଅନଳ ଚର୍ଚ୍ଚି ତୁ କାଳିନୀ । ୩ ।
 ଲୁଚିବ ମାନସ ବିକା ମାୟା ମୋହ-ମତ୍ତଭାକା
 ପରକାଶି ମନ-ମୃଗକୁ ଛଳିନୀ । ୪ ।

ବିରହେ ।

୧୫ ।

“କେତେ କାଳ ହେଲା ଦେଖି ନାହିଁ ମହୁ” ବୁଝେ ।

କହ କହ ବନ୍ଧୁ ! ବାରେ ଦୟା ବହୁ,

ମୋର ହୃଦନିଧି କାହିଁ ରୁଣୁ ରହୁ । ପଦ ।

ବରୁଣିତ ରସାଳ ଭାଲେ ବସି କୋକିଳ

ପରଦାସ କପି କର “କୁହୁକୁହୁ” !

(ଶୋକେ) କହ କହ ଭଲୁଅଛୁଁ ମୁହିଁ । ୧ ।

ବରୁଣିତ ରସନା ବିଷାଦତ ମୋ ମନ

ମଣି ବରୁଣିତ ପଣି ପର ଅଜ

ଏ ଜୀବନଭାର ନୁହେଁ ସହ । ୨ ।

ବରୁଣିତ ଅକାଶେ ବୁଲୁଛି ଦେଶେ ଦେଶେ

ଦେଖୁଥୁବୁ ପର ନିର୍ଜଳ ଭ୍ରମନ

ସେ ସୌମ୍ୟସିଦ୍ଧି ଦେଖି ନାହିଁ । ୩ ।

କ କର ପରଦାସ ସଦସ୍ପର୍ଶର ଭାସ

ଶୁଭୁଅଛି ମନ ଥରୁଛି ହୃଦୟ

କରୁଛି ବିନାଶ ପ୍ରିୟ ଭାବ । ୪ ।

ପ୍ରଥୁରାଜପ୍ରତି ।

“ଗୋ ମଧୁମାଂସରେ ଆସ ମଧୁ—” ବୁଝେ ।

ହେ ମନମୋହନ, ଭବ ଯତ୍ନ-କାତଳ

ଧନ୍ୟ ଭାବ ପ୍ରଥୁରାଜ ଧନ୍ୟ ତବ ଜୀବନ । ପଦ ।

ଅମୂଲ୍ୟ ସମ୍ପଦ ତବ ନାମ-ରତନ

ନୁହେଁ ଧନକରେ ଝଲି ଦଶେ ଶୋଭନ

ତବ ନାମ ସ୍ମରଣେ ତବ ଗୁଣ ଗାୟନେ
କଳସନା-ନୟନେ ତବ ରୂପ ଦର୍ଶୟନେ
ଲଭିତାପ୍ୟ ଦାନେ ତବ ବାଣୀ ଶ୍ରବଣେ

ଉତ୍ତମୁକ୍ତ ହୃଦ ଆଜି ହୃଦ-କାନନ । ୧ ।

ଧନ ଜୟଚନ୍ଦ୍ର ପୁଣି ଧନ ସେ ଜନ

“ଜୟଚନ୍ଦ୍ର” ନାମ ଯେହୁ କଳ୍ପ ପ୍ରଦାନ

ପାପେଇ ନିଜକୁଳ ତେଜଶ ବୁଦ୍ଧି ବଳ
ମାତ୍ର ମାୟାପୂର୍ଣ୍ଣ, ହୋଇ ଯଦନ ସଙ୍ଗେ ମେଲ
କରିଣ କଳ୍ପତିତ ପବନ ସନ୍ତ କୁଳ

ରସନା କଳ୍ପ ନିଜ କରେ ଛେଦନ । ୨ ।

ଯଦନ ସଙ୍ଗେ ଯୁକ୍ତ ହେଉ ପ୍ରବେଶ

ସାବେଳୁଅଗ୍ରଣୀ ! ହେଲ ଯୁକ୍ତ ଆବେଶ

ଦାଉ ଅର ସମରେ ଶୋଭା ଲେ ଅବନୀରେ
ହୋଇ କରୁଣାବଶ ନ ନାଶି ଜୀବନରେ
ଗର୍ବ କଲ ଖରବ ସାର ବାହୁବଳରେ

ଦୋଳାଲ ଗଳାରେ ମନ-ରଚନ । ୩ ।

ପୁଣି ଯହୁଁ ଉପଗତ ହେଲା ଯଦନ

ବଳିଲ ସାରବାଜୀ ସାଜି ସମନ

ଶୁଣି ସରସାଳିଣୀ ହେଲା ତା ବୁଦ୍ଧି ବଣୀ
କୁଟିଳତ-ଅବଦେ ହେଲା ବିନୟପଣୀ
ଦଂଶିଲ ନୋପନରେ ନାହିଁ ଉଦ୍‌କୁଳିଣୀ

ତେଜସ ମାତ୍ର ଯୁକ୍ତ ସାର ଜୀବନ ! ୪ ।

ଯଦନ ରଜବେ ନରେ ଶଶୀ ତପନ

ତାହାର ସେଷେବ ତବ ଯଶ ଉଦନ

(ଅଞ୍ଜ) ମେଘମନ୍ତ୍ରନାଦରେ ଗାଉଛୁ ଦେମଗିରି
 ତବ ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟରେ ଯଶସ୍ବତୀ-ସୁମର
 କାନ୍ଦୁଛନ୍ତି ଜାହାନ୍ନା ବିଷାଦେ ଝୁରିଝୁରି
 ମଳିନ ସୁଃଖେ ମ.ତୁରୁମି ବଦନ । ୫ ।

କୌଣସି ବନ୍ଧୁପ୍ରତି ।

ଝୁଲ ।

କିପି ସଖା ! କାଳମଳ, ହାତଛଲେ ଗଲେ ଗଲାଲି ଦେ,
 ଛାଳଭୁଜଙ୍ଗିନୀ ମୁଖ ରୁମ୍ଭେ ମାନସ ବଳାଇଲ ଦେ । ପଦ ।
 ହରିଣୀର ରୂପ ଦେଖି ଭୋଳରେ
 ବସାଇଲି କିପି ନିଜ ଗୋଳରେ
 ହୃଦହାର ନେଇ ତାର ହୃଦରେ
 ସ୍ନେହରେ କିପି ଦୋଳାଇଲି ଦେ । ୧ ।
 କଞ୍ଜଭ୍ରମେ ଯେନପୁଞ୍ଜ ଦର୍ଶନେ
 ସନ୍ତୁଳିଲି ବିଷମୟ ଜୀବନେ
 ଭେକ ସଙ୍ଗେ ମୋହମୟ ଜୀବନେ
 ମାନସ-ଶିଫାରୀ ଖେଳାଇଲି ଦେ । ୨ ।
 ଦିଶେ ଅଞ୍ଜ ତବ ଅଙ୍ଗ ମଳିନ
 ଫିକା ଅବସାଦେ ମୁଖ-ନଳିନ
 ଲାଘି “ନ୍ୟାୟବ୍ରତ” ସତ୍ୟବଚନ
 କିପି ମୋ ମାନସ ଛଳାଇଲି ଦେ । ୩ ।

ଦୁଇଶ-ବାନର ।

ସୁନ୍ଦରୀକେ ସୁରଦ୍ରାକର ବଳାପ ।

ରାଗ ପଞ୍ଚମବରୁଡ଼ି—ତ୍ରିପୁଟା ।

ପାହୁଲ୍ଲ କି ଯୋଗେ ନିଶା ଅସିନି କି ପୋଗେ ଉଷା

ତ ଯୋଗେ ଉଦତ ହେଲେ ରବି,

ପଣି ହେଲେ ମନିରା ତପିହୃଦ ପାପେ ଭରା

କୁମ୍ଭମଣ୍ଡିରେ ପଡ଼ିଲୁ ପବି ରେ । ପ୍ରାଣଧନ !

ଭାଙ୍ଗି ଯାଉଅଛି ହୃଦ ମୋର

ନ ଦେଖି ଚନ୍ଦ୍ରବଦନ ଡୋର

ଅକଳାର ଦଶଦଶ ଶିରରେ ଭାରି ଅକାଶ

ହଳାହଳମୟ ଏ ସଂସାର ରେ । ୧ ।

ଅହା କି ରୁଚିରତର ଶାଳପ୍ରାଂଶୁ ବାନ୍ଧୁ ଡୋର

ସୁରମ୍ୟ ବଶାଳ ବନ୍ଧସୁଲ,

ରମ୍ୟ ବଦନସାରସ ରଙ୍ଗାଧରେ ମୃଦୁହାସ

ଦେଖି ହୁଏ ପରାଣ ଶୀତଳ ରେ । ପ୍ରାଣଧନ !

ଦନ୍ତୀ-ଦନ୍ତୁଫଳ୍ୟକ ଡେଜଲୁ

କେଉଁ ଦୋଷେ ମୋ ଅଙ୍ଗ ଡେଜଲୁ

ମନେ ଧରି କି ବରୁର ବସୁମତୀ-ଜନମାର

ଧୂଳିମୟ ଅଙ୍ଗରେ ଶୋଇଲୁ ରେ । ୨ ।

ଦରଶନେ ମୋ ନୟନେ ଶାନ୍ତି ଉତ୍ପଳାଏ ମନେ

ଯେଉଁ ଅଙ୍ଗେ ସୁଗନ୍ଧ ଚନ୍ଦନ,

ତା ବଦଳେ ସେହି ଅଙ୍ଗେ ଆହା ଅଳ୍ପ ଧୂଳି ସଙ୍ଗେ

ହୋଇଥିବ ରୂପର ଲେପନ ରେ । ପ୍ରାଣଧନ !

ଦଶୁଅଛି ସେ ବଳଲତ୍ତବ

ପଡ଼ୁ ନାହିଁ କିପି ହୃଦେ ପଡ଼ି

ଦେଖି ତୋର ଏ ମୂରତି ଧରିବି କେସନେ ଧୃତି

ପାଷାଣ ଦେଲେତ ଯିବ ଦ୍ରବ ରେ । ୩ ।

କି ଶୋଭା ହୁଏ ସମ୍ମତ ବାହୁ ପାର୍ଶ୍ଵ ସୁକୁଞ୍ଚିତ

କରୁ ଯେବେ ଧନୁ ଆମଞ୍ଚନ,

ସେନାଳେ ଗଣ୍ଡରଞ୍ଜିମା ପ୍ରକାଶେ କିବା ସୁଷମା

ଦେଖାଯାଏ ତରଙ୍ଗ କୁଞ୍ଚନ ରେ । ପ୍ରାଣଧନ !

କାହିଁ ଗଲା ଆଜ ସେ ସକଳ

ଦୋଳଥିବ ସେ ବାହୁ ଚିଥିଲ

ପିକା ସେ ଗନ୍ତମନ୍ତ୍ରଣ ବକଳ ଦେମକୁଣ୍ଡଳ

ଶୁଣିଥିବ ବଦନ-କମଳ ରେ । ୪ ।

ଦୋଳ ସାରତାବତୋଳ ଝେଳିଲୁ ସଫରଖେଳ

ସୁନୁମାର ଚଉଦବରଷେ,

ଗୁଲିଗଲୁ ଭବପରେ ନ ଗୁହିଲୁ ଫେରି ଥରେ

ଉଦ୍ଭବ ଶୋକ-ସାଗରେ ଭାସେ ରେ । ଅଭିମନ୍ୟୁ !

ଉଡ଼ିଲେ ଜଳଇ ଅନୁସିଖେ

ଉସାହ-ଆଲୋକ ଯେ ଭବନେ

ବରଜନ୍ତ୍ର ଯହିଁ ଇନ୍ଦ୍ର ସୁରଗୁରୁ ରବି ଚନ୍ଦ୍ର

ବସ ଯାଇ ସେ ସୁରସଦନେ ରେ । ୫ ।

ଦୁଷ୍ଟନୁଷ୍ଠି ଶକ୍ତିନୁଳା ।

ସାବେରା--ଅଠରାଳୀ ।

ଜୀବେଶ୍ଵର ଦେ, କେଉଁ ଦୋଷେ ଆଜି ଦାସୀ

ଦେଉ ମନୁ ଦୂର । ପଦ

ତପୋବନେ ମାଳମାୟୁଜନେ

ଥୁଲି ସଖୀଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ବିଜନେ

ମନ-ଧନ ଚୁପ୍‌ଚାପରେ

ଦେଲେ କର କର

ହୃଦୟ-ବନ୍ଧୁର । ୧ ।

ମୁଁ ସେ ସଜଳା ତାପସବାଳା

କି ଜାଣି ତବ କୁଣ୍ଡଳା

ସମର୍ପିଲି ତୋଳଣ ବହୁଳା

ଲଳାୟୁ ଚୁପ୍‌ଧନ

ତବ ଶରଣାର । ୨ ।

ଯେବେ ଯେଲି ଶ୍ରୀଦେବେକା

ଦେଲେ ଯୋଗେ ହୃଦୟବିକା

ତବ ନାମ ଅଳିକ ମୁକୁତା

ପିନ୍ଧାଇଲି ଯେଉଁ ଘର

କରେ ଏ ଦାସୀର । ୩ ।

କାହିଁ ସେ ମୁକୁତା ତରଳି

ଏବେ ପୁଣି ଶ୍ରୀଦେବେକା

ପୁଣି ସଖୀଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଶୁଭୁଲି

କଲିନା ବାଦେ ଯେଲି

ଶ୍ରୀମୁଖ ଅନ୍ତର । ୪ ।

ଶିଶିର ।

ବେଦାଗ—ତାଳ ଯତ୍ ।

ପ୍ରବେଶ ଶିଶିର ଜଗତେ ହେମନ୍ତ ଅନ୍ତେ

କମ୍ପିତ ଦରଦ୍ରବନ୍ତ ଶୀତ ଅରତେ । ପଦ ।

ଶିଶିର ଝରି ନିତରେ ଖେଳ ପତରୁ ପତରେ

ପରଦାଶେ ତାରକାନ୍ତ ଶିଶିର ସମ୍ପାଦେ । ୧ ।

ଶିଶିରବନ୍ଧୁର କାନ୍ତି ନିଜର ମୁକୁତାଫଳି
 ହସତସ ହସେ ଶମ୍ଭୁ — ଦୁର୍ବାଦଳ ପ୍ରଭାତେ । ୨ ।
 ଜଳ ସ୍ଥଳ ବନ ଗିରି ଅଛି ଲୁହେଲ ଆମର
 ପରଶେ ମାର କରଣ ସମ ହୁଏ ପରେ । ୩ ।
 ‘ପୁଲକିତ’ ହରଷରେ ରମ୍ୟପତରେ ଶିଶିରେ
 ଅବଗାଢ଼େ ଉମ୍ବୁଦଳୁ ରବିବର ସମ୍ମାନେ । ୪ ।
 କର ଲୁପ୍ତମନ୍ଦିର କରେ ମଧୁରେ ଝଙ୍କାର
 ମଧୁମୟିକା ଭୁବନ — ବନେ ଅନୁରତେ । ୫ ।
 ଶୁଭର ଅନ୍ତଃପତିତ — ଯନ୍ତ୍ରପୃଷ୍ଠ ମଧୁନ
 ଖେଳଇ ଶୀତସୀତ ଧୀରେ ଧୀରେ ନିଚିତେ । ୬ ।
 ମିହିର ସଙ୍ଗେ ଶିଶିର ନିରତେ କରେ ସମର
 ଦୁର୍ଦ୍ଦେ ଦେବେ ପରଜିତ ମଧୁମୟ ବସନ୍ତେ । ୭ ।

— ୦୦୦୦ —

ମୃଦୁ ମନ ।

ପୂରବ — ଆଠତାଳୀ ।

ମୃଦୁ ମନ, (କିଛି) ପାପ-ପଳେ ସଦା ନିମନ୍ତେ ରେ । ପଦ ।
 ଦେଖିଣ ଶିରରେ ଯାହାର ଆଦେଶ,
 ଧନ୍ୟାମେ ତୁମ୍ଭେ ହୋଇଛୁ ପ୍ରବେଶ,
 ହଳାଲୁ ମଦେ କୋଇଣ ଅବେଶ,
 ତାଙ୍କଣ ନାମ-ରତନ ରେ । ୧ ।
 ଯେ ବୋଧେ ରସନା କରୁଛି ପ୍ରଦାନ,
 ନ କଲୁ ତୁ ବାରେ ତାର ଯଶୋଗାନ,
 ସେ ଗନ୍ଧମୂଳକ ନ କଲୁ ଦର୍ଶନ,
 ବନ୍ଧୁ ଅମୃତନୟନ ରେ । ୨ ।

ଘେନି ଦବ୍ୟଶ୍ରୁତି ନ ଶୁଣିଲୁ ବାରେ,
 ସେ ଯଶସଙ୍ଗୀତ-ବନ୍ଧୀ ମଧୁସ୍ବରେ,
 ଲଳିତ ବସନ୍ତେ ମଧୁ ବସନ୍ତରେ,
 କରୁଛି କୋକିଳ ଗାନ ରେ । ୩ ।
 ବହୁଥୁକୁ କିଛି ବୁଝା ଏ ନାସିକ,
 ଚିହ୍ନି ନ ପାରିଲୁ ଆକ୍ରାନ୍ତି ମଞ୍ଜିକା,
 ପ୍ରେମ-ସୁଧାମୟ ସେ ଶୁଭ୍ରକଳକୀ,
 ରମ୍ୟ କାରୁଣ୍ୟ-ସୁମନ ରେ । ୪ ।

(ସେ) ଜଗତଜୀବନ ଚରଣ-ନଳିନୀ,
 କୋମଳ ତଳପ କର ବରଜନ,
 ବିଷାଦ ମରୁରେ କରୁଛି ଶୟନ,
 କର କାମ-ସୁଗ୍ରା ପାନ ରେ । ୫ ।
 ଏ କଳହମୟ ପ୍ରାନ୍ତରେ ଗାଧ ନା,
 ବିଷମୟ ରସେ ଚଳି ନା ରସନା,
 ଅବସାଦମୟ ସାଗରେ ହସ ନା,
 ଯାଅ ପ୍ରେମ-ଉପବନ ରେ । ୬ ।

ଭରତଭାବନା ।

ପଦ୍ମାବତୀପ୍ରତି ମାତୃପ୍ରିୟାର ଲକ୍ଷ୍ମି ।
 “ହସି ହସି ନବଛନ୍ଦଳା” ବୁଝେ ।
 କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଆଜି ସଜନୀ ରେ;
 ବିଷାଦେ ବ୍ୟଥିତା ଜନନୀ ରେ । ପଢ଼ ।
 ଛୁଇଁ କର ଆଜି ଏକତାପାଶ,
 ଭରତସନ୍ତାନେ ବିଳାସଦଶା,

ନାହିଁ ବୁଦ୍ଧି ବଳ ଧୂଳି ସାବିତ୍ରୀ,
 ଶିଖର ମୋକ୍ଷେ ଧମନୀ ରେ । ୧ ।
 ଦେଲେଣି ଅଳ୍ପଦୃଶ୍ୟ ବଚନବାଚ,
 ଜନନୀର ଦୃଶ୍ୟେ ହୋଇ କାନ୍ଦର,
 ଶେଷେ ସବୁର ବ୍ୟସ୍ତର ଗିର,
 (ସେସକେ) ଲୁପ୍ତ ପଡ଼ିଅଛି ଅବନୀରେ । ୨ ।
 ଦେଖିଣି ଆଗରେ କର୍ମ-କାଳନ,
 ଶେଷେ ନୟନ ଅସ୍ତର ମନ,
 ନ ଉପକ୍ରମି ଏହା କରି ଲେକନ,
 ବାରିବାଣୀ ବାରି-କାମିନୀ ରେ । ୩ ।
 ଅମୃତ୍ୟ ସମ୍ପଦ ଧର୍ମ-ରତନ,
 ତାହା ରତ୍ନାକରେ ଦେଲୁ ପରନ,
 ନ କରନ୍ତି ସୁଦୃଢ଼ ନବ ଯତନ,
 ପାଶୁବ କି ଦୁଃଖ-ଯାମିନୀ ରେ । ୪ ।

ଦୟାଧରଙ୍କର ପୁଣ୍ୟଶୋକ

“ଅନା ଲୋ ମିତ୍ର କଦମ୍ବମୂଳେ ବସିଛି କାଳିଆ” ବୁଝେ ।

ରାମ ବରଦେବ* ପରାଣସଖୀ ! ବହୁତ କେସନେ,
 ଭାବ ଏ ଜୀବନ ନ ରୁଚଇ ମନ ଅଶନ ବସନେ । ପଦା
 ରାମ ଗୁଣଗଣ ପଢ଼ନ୍ତି ମନେ,
 ସେ ମଧୁମୂରତି ନାଚେ ନୟନେ,

* କୌଶଲ୍ୟାପୁତ୍ର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ।

ବିବିଧ ସଙ୍ଗୀତ ।

ବିଚିତ୍ର-ଲହରୀ ଖେଳେ ଶ୍ରବଣେ,

ଶୟନେ ସୁପନେ । ୧ ।

ଆହା ସୀତେ ! ନାହୁଁ ମୁଁ ଚିନ୍ତା,

ଆହା ମୋ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ହୃଦୟମଣି,

ଦେଖିବି କି ଆଉ ସେ ରାଧା ସୌମ୍ୟ-

ମୂର୍ତ୍ତି ନୟନେ । ୨ ।

ଦେଖି ରାଜଦର୍ମ୍ୟ ରାଜଅଗନ,

ଦେଖି ରାଜଭୂଷା ରାଜବସନ,

କି ଦୂଃରେ ଆହା କାଟିବେ ଦିନ,

(ସେ) ବିଜନ କାନନେ । ୩ ।

ମୃଗୟାଭ୍ରମଣେ ରୁଷିନନ୍ଦନ,

କଞ୍ଚୁକ୍ତମେ କରୁଥିଲି ନୟନ,

ଶାପ ଦେଲେ ରୁଷି କ୍ରୂରତମନେ,

ଆକୁଳଜୀବନେ । ୪ ।

ବୋଲିଲେ ସେ କପୀ “ହେ ନରରାଣ,

ସୁହୃଦଗୋକେ କଲି ବ୍ୟସ୍ତତ ପ୍ରାଣ,

ସୁହୃଦଗୋକାକ୍ରାନ୍ତେ ଶୋକବି ଜାଣ,

ଭୁଲିମଗୟନେ” । ୫ ।

ଫଳନ୍ତ ଦେବି ଗୋ ଏବେ ସେ ଶାପ,

ଅସହ୍ୟ ହେଉଛି ଯାତନା ତାପ,

ଜଳେ ଭ୍ରମବେଶେ ବିରହାନଳ,

ହୃଦୟ-କାନନେ । ୬ ।

କୌଣସି ରମଣୀର ଭରତଭାବନା ।

ସ୍ବଗ ଝମ୍ବାନ---ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଚୁଲ ।

ଏହି କି ଭରତ ଥିଲା ହଳାଲତ
 ଦିଲ୍‌ଦିଲ୍‌ରେ ଯାର ଯଶୋଗୀତି । ଘୋଷା ।
 ଏହି କି ଜାହାଜ କଳ୍ପସନାଗଳା
 ବହୁପଦାମ୍ବୁ ପ୍ରବ କ-ର ଗତି । ୧ ।
 ଏ କି ହମାଲୟ ଔଷଧଧାମ୍ବୁ
 ଠିଆ ହୋଇ ଦେଖୁଥିଲା କାଳଶ୍ରୀ । ୨ ।
 କେମନ୍ତେ ହେ ବଧୂ ! କରବି ବିବାହ
 ଦେଖି ଭାରତର ଏ ସାନମୁରତି । ୩ ।
 କାହିଁ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଭରତନରାଜୁ
 ଭୂଷଣ ଯାହାର ଥିଲା ରାଜନାତି । ୪ ।
 କାହାନ୍ତି ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଭରତ ଶତ୍ରୁଘ୍ନ
 ଦଥଲ ଯା ଯା ବୁଦ୍ଧି ବଳ ଥିଲା । ୫ ।
 ପଦ୍ମହରାଜା ପଳିପରାଧୁଣୀ
 ଏ ଭରତବନ୍ଧେ କାହିଁ ସୀତା ସଜା । ୬ ।
 ମୁଖୁରୁରାଜୁର ସାର ଭ୍ରମପେନ
 ମନ୍ତ୍ରୀମୁକ୍ତ ବେଳ ଭରତେ କାହାନ୍ତି । ୭ ।
 କାହାନ୍ତି ଯେ ବାରେ ଦ୍ଵାପରସମରେ
 ପଣ କଲେ ଛଳ ଜୀବନ୍ତ-ସମ୍ପର୍କ । ୮ ।
 ନାହିଁ ରେ ଭରତେ ସତ୍ୟ ନିପାସ୍ତ ଧର୍ମ
 ପାପହାସେ ଆଜି ବିଚିତ୍ରମତି । ୯ ।
 ଭରତେ ଔଷଧ ନିର୍ବାସିତ ହଲୁପୁ

ଶ୍ରେଣୀଶୋକଭୟେ ସନ୍ତାପିତ ଅଛି । ୧୦ ।
 ନାହିଁ ଭାବନା ଅଛି ସେ ସୁଦଶା
 ନାହିଁ ନାହିଁ ତାହା ସେ ଯୋମ୍ୟମୁରତି । ୧୧ ।
 କାହିଁ ରଜନୀତି ଯାକୁ ଅଶ୍ରୁ କର
 ପ୍ରଜାକୁଳ ସୁଖେ ସମୟ କଟାନ୍ତି । ୧୨ ।
 ରୁଷି ବଳ ଧୃତି ଭ୍ରାତୃ-ପିତୃ-ଭକ୍ତି
 ହଜାଡ଼ ଦେଇଛି ଭାବନାର ସୁଦ୍ଧା । ୧୩ ।
 ପାଶୋଡ଼ ଅଛନ୍ତି ଭାବନାମୟ ।
 ‘ପରିଧର୍ମ ପତି ଅବଳାର ଗର୍ଭ’ । ୧୪ ।
 ନାହିଁ ବେ ଦରଦା ନାହିଁ ସେ ମିଳନ
 ନାହିଁ ରୁଷି ଧୃତି ଉତ୍ସାହ ନେତ୍ର । ୧୫ ।
 ଜ୍ଞାନ ଧର୍ମ ଦୃଢ଼ି ଧର୍ମାଦ-ପଦରେ
 ଜଡ଼ିତ ଭାବନା ସଦି ସାନ ଅଛି । ୧୬ ।
 ‘ଚରଣସାଧନା ଭାବନା ଅବଳା
 ଦୁଃଖ-ସନ୍ତାପରେ ଭ୍ରାତୃଧର୍ମ ନେଇ । ୧୭ ।
 ଦେ ବଧୂ ସତେ କି ଭାବନା କଷଣୁ
 ଚରକାଳ ପାଇଁ ନୋହିବ ମୁକତି । ୧୮ ।
 କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଅଛି ହୃଦ ନ ସମ୍ଭାଳେ
 ନ ଯାଏ ଜୀବନ ନ ଯାଏ ବିପଦ । ୧୯ ।
 ‘କର କୃପା ନାଥ ! ଦିଅ ଜ୍ଞାନ ଧନ
 ଲଭୁ ଏ ଭାବନା ପୂରୁବକାରଣ । ୨୦ ।

ଅଶୋକବନେ ସୀତାଙ୍କ ଭାବନା ।

ରାଗ ଶୋକକାମୋଦ—ଆଦିତ୍ୟ ।

ହେ ଜୀବେଶ, ଆଜି ଭାସୁଅଛି ଶୋକସାଗରେ,
 ହରାଇଣ ତବ ଚରଣପୁତଳ
 ରହି ଏ ରାକ୍ଷସପୁରେ ନେ । ପଦ ।
 ମୁଁ ଯେ ସତ ପତିବ୍ରତା ରମଣୀ
 ପତି ପଦ ମୋ ଅଳଙ୍କାର ମଣି,
 ଅଜି ଅଭାବିନୀ ସେ ପଦ ହରାଇ
 (ଦୁଃଖେ) ବଢ଼ିଛି ତରୁତଳରେ ହେ । ୧ ।
 ଅହା ତବ ସେ ମଧୁରବଚନ
 ଶୁଣି ପଶ୍ଚାତ୍ତାପ ଅନନ୍ତେ ମଗନ,
 ଜଣକ ଭିତରେ ବୁଡ଼ିଗଲା ଅହା,
 (ସବୁ) ଅତଳ କାଳ-କଳରେ ହେ । ୨ ।
 ସୂର୍ଯ୍ୟବିଶ୍ଵ ସୁନମଲ ଚନ୍ଦ୍ରମା
 ଅଙ୍ଗେ ଲାଗିଲା କଳଙ୍କ-କାଳମା,
 ମୋହ ଶୁଭ ପାଇଁ ସିନା ପ୍ରାଣନାଥ
 (ତବ) ନିନ୍ଦା ରହିବ ବିଶ୍ଵରେ ହେ । ୩ ।
 ପାପମୟ ଏ ରାକ୍ଷସଦଳେ
 ରହି, ପରାଣ ଧରିବି କେସନେ,
 କୁର ବିହ ଏହି କଳଙ୍କ-ଗଉଳ
 (ବିପା) ତାଳଦେଲା ମୋର ଶିରେ ହେ । ୪ ।

ପଦ୍ମାବତୀପ୍ରଭ ମାତୃପ୍ରିୟାର ଭକ୍ତି ।

ଭାବତ-ଭାବନା ।

ଦକ୍ଷିଣୀ ଦ୍ଵିପୁଷ୍ପା ।

ଏ ଭୋଜ, ଅଜ ସଜନୀ ରେ ; ଝୁରୁଛନ୍ତି ନିରନ୍ତରେ

ଅକୁଳେ ଜନନୀ ରେ । ପଦ ।

ନାହିଁ ପୂର୍ବ ଜ୍ଞାନ ଧନ ନାହିଁ ପୂର୍ବ ମାନ ରେ

ଧରମ-ଭଦ୍ୟାନ ଦୃଶେ ଦୋଇଛୁ ଆଜ୍ଞାନ ରେ

ଶୁଣି ଦର୍ଦ୍ଦରରନ, ପିକ ଦେଲୁ ମାରବ ;

ପୁଷ୍ପଦାସ ଶରବ, କରପାତେ ଖରବ

(ଦେଲୁ) ନାରଖାର ସରବ, ସଉନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବିଭବ । ୧ ।

ଶରପ୍ରସବନା ନାମ ଲାଗେ ବସ ସମ ରେ

ତେଜିଲେ ସେ ଅରଜମସୁତେ ଧରାଧାମ ରେ

ଆଖତାକ୍ଷେତ୍ରେ ଆଜି, ଦସନ୍ତି ତରୁରକ

ଦେଖିଣ ଭାବତର, ନବସନ୍ତାନରାଜ

(ଅଜ) ଶାରେ ଧାରଧରମ ଅଛନ୍ତି ମନୁ ତେଜ । ୨ ।

ସୁଧାରେ ସନ୍ତାନଗଣ ଅଲୁଳିତ ପ୍ରାଣ ରେ

ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣପ୍ରସୁ ନାମ ଆଜି ଶୁଭେ ଅକାରଣ ରେ

ନାହିଁ ଭାବତେ ଧନ, ନାହିଁ ଭାବତେ ଧାନ୍ୟ

ନାହିଁ ଦେମ ରତନ, ଅମଳାନବସନ

ଦୋଇଛୁ ଆଜି ଶୂନ୍ୟ ଏ ଭାବତ-ସଦନ । ୩ ।

(ଭକ୍ତି) ଶରକନାମାନେ ବସି ଅଛନ୍ତି ମଉନେ ରେ

ମାତୃଦୁଃଖ ବିମୋଚନେ ନ ଭାବନ୍ତି ମନେ ରେ

କାନ୍ଦଣ ଅଭିମାନେ, ପତି ପଦ-କମଳ
ଧରି ଧୁଆନ୍ତି ନାହିଁ, ଭାଳଣ ଅଶ୍ରୁକଳ
କ ଜାଳନ୍ତି ହୃଦୟେ, ଅହଙ୍କାର-ଅନଳ । ୪ ।

ପଞ୍ଚଶ ଆକୁଳ ।

ଗୁଣ ଶଙ୍କରବରଣ — ଅଠତାଳୀ ।
ସନ୍ତର ଭବ-ସାଗରେ ପାଉ ନାହିଁ କୂଳ
ହରି ଦେ, ପଞ୍ଚଶ ଆକୁଳ । ପଦ ।
ଭବ-ସାଗର କି ନାଥ ! ଅସୀମ ଅତଳ
ପୁରୁଷ ତବ ଅନନ୍ତ କାରତ-ସଲଳ । ୧ ।
ଦେଖିଣ କାଳ-ତରଙ୍ଗ ମାନସ ବିହ୍ୱଳ
ସୁମିତ ଦେଲିଣ ନାଥ ! ନାହିଁ ବୁଦ୍ଧି ବଳ । ୨ ।
ଦେଇ ନ ପାରିଲି ଭବହୃଦେ ଅଶ୍ରୁକଳ
ଏଘେନ ସିନା ନିରତେ ମାନସ ଚଞ୍ଚଳ । ୩ ।
ସନ୍ତରଣି ଯାହାଦେଉ ଜୀବ ଯେତେ କାଳ
ଦଥ ବୁଦ୍ଧି ବଳ ପ୍ରଭେ ! ଜୀବନସମ୍ବଳ । ୪ ।

ଅଶୀତବର୍ଷବୟସୁ ବୃଦ୍ଧର ଅନୁଚିନ୍ତା ।

ଗୁଣ ପଞ୍ଚମବରାଡ଼ୀ — ଅଠତାଳୀ ।

ଜୀବାତସାନେ; ଚିନ୍ତା-ଘନ ଘୋଷିତ୍ତ, ମନ-ଗଗନେ ପିପଦ ।
ଜନମି ସସାରେ ମାତଲି ଅସାରେ
ବୃଥା ଷଡ଼ରସୁ କୁଶାସନେ,
ଧର୍ମରୁ ହୋଇ ବିରତ ଦେଲି ସଦା ପାପେ ରତ
ନ ଘୋଷିଲି ବିଚ୍ଛା ନାମ ବଦନେ । ୧ ।

ଶୈଶବକାଳରେ ଝେଳିଲି ଭୋଳରେ
 ପଢ଼ି ବାଳିଲା ପ୍ରଲୋଭନେ,
 ଜୀବନର ମଧୁମାସେ ମାତି ବାସନାବିଳାସେ
 ଆନନ୍ଦେ ଭ୍ରମିଲି ମଦ-ଭଦ୍ୟାନେ । ୨ ।
 ବସନ୍ତ ଅନ୍ତରେ ଦେଶ ବିଦେଶରେ
 ଭ୍ରମିଲି ମୁଁ ଧନ ଅରଜନେ,
 ଏବେ ତନୁ ଜରଜାଣ୍ଡି ଶେଷେ ଶୋକେ ହେଲା ଶୀର୍ଣ୍ଣ
 (ଓହ୍ଲେ) ବିକରଳ ଛବି ନାଚେ ନୟନେ । ୩ ।
 ଦନ୍ତ ବିଗଳିତ କୁନ୍ତଳ ପଳିତ
 ନାହିଁ ସୁଜ୍ୟୋତି ଦେନ ନୟନେ,
 ଚରମ ହେଲା ଶିଥିଳ, ବଚନ ହେଲା ଦୁର୍ବଳ
 ନାହିଁ ବଳ ସରପର ପବନେ * । ୪ ।
 ମାନବଜୀବନ ମାୟାରେ ଆତ୍ମହ
 ନାହିଁ ସୁଖ ଶାନ୍ତି ରକ୍ତଦାନେ,
 ଆଶା-ମଝିକାମୟ ସଦା ମାନବ ହୃଦୟ
 ଜଳେ ନଇରାଶ୍ୟ-ବନ୍ଧି ଜୀବନେ । ୫ ।

ପ୍ରାର୍ଥନା ।

କଳହଂସକେଦାର ।

“ବ୍ୟାମ ଶିଃଶୁରୁଳ” ବୃତ୍ତରେ ।
 ହେ ପିତା, ରଖ ତବ ପଦ ପ୍ରାନ୍ତରେ
 ମାରୁଅଛି କାତରେ । ପଦ ।
 ଯେଉଁ ଆଦେଶ ଦେଇ ଆସିଲି ମୁହିଁ,

* ପ୍ରାଣଦ ।

ଭବେ ପାଳନ କରି ପାରିଲି ନାହିଁ । ମାଗୁ । ୧ ।

କାମ କ୍ରୋଧରେ ମୋର ଜଡ଼ିତ ମନ,
ପାତ୍ର ମାରି ଲଭିଲି ଶେଷେ ଦୁର୍ଗତ । ମାଗୁ । ୨ ।

ଭଗ୍ନ ଦେଲୁଣି ମୋର ହୃଦ-ମନ୍ଦିର,
ଅଭୁଲିତ ପରାଣ ହୁଏ ଅସ୍ତେନ । ମାଗୁ । ୩ ।

ସ୍ବର୍ଣ୍ଣମୟୀ ବସୁଧା ବିଷ ସମାନ,
ବିକଳ ମନ ମୋର ଭର ଜୀବନ । ମାଗୁ । ୪ ।

ପାପମୟ ଜଗତ ମୋର ନନ୍ଦନ,
କରିବ ନାହିଁ ନାଥ ! ଆଉ ଦର୍ଶନ । ମାଗୁ । ୫ ।

ଅଦେଶ ନ ପାରିଲି କରି ପାଳନ,
କ୍ଷମା କର ଏ ଦୋଷ ଜଗଜ୍ଜୀବନ । ମାଗୁ । ୬ ।
ସ୍ବଧାର୍ଥ ପଥ ମୋତେ ନ ଗଲୁ ଜଣା,
ଭବ-ଗତନେ ନାଥ ! ହେଉଛି ବଣା । ମାଗୁ । ୭ ।

ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ।

ଶୁଦ୍ଧିପତ୍ର ।

ପୃଷ୍ଠା	ପକ୍ଷ	ଅଶୁଦ୍ଧ	ଶୁଦ୍ଧ
	୯	ଗ ନରେ	ଗା ନରେ
୩	୭	ମାଲନଳିନୀ ଯୁଗଳ	ମାଲନଳିନୀଯୁଗଳ
	୧୧	ଜାଣୁ	ଜାଗୁ
୧୨	୧୨	କେଠାରେ	କୋଠର
	୧୩	ନରଘଣ	ନରେଶ
	୧୪	ରଣପ୍ରାଙ୍ଗଣସୁଖେ	ରଣପ୍ରାଙ୍ଗଣସୁଖେ
	୧୫	ପରୋକାରେ	ପରୋକାରେ
	୧୬	ନୁପମ	ଅନୁପମ
୩୨	୧୭	ତାକୁଅଛି	ତାକୁଅଛି
୩୩	୧୮	ଦର୍ଶୟନେ	ଦର୍ଶନେ
୩୪	୧୯	ବଜିଲୁ	ବେଜଲୁ
୩୮	୨୦	ବାସ ନା	ବାସ ନା
୩୦	୨୧	ଦୁଃରେ	ଦୁଃଖରେ
୩୧	୨୨	ଓଷଧଆଳୟ	ଓଷଧଆଳୟ

